

Əbədi ehtiram nümunəsi

Müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, dünyəşhərtli siyasi xadim, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin vəfatından 20 il ötür. Dekabrın 12-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Fəxri xiyabana

gələrək xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin məzarını ziyarət edib. Prezident İlham Əliyev Ulu Öndərin məzarı önünə əklil qoydu. Azərbaycanın Dövlət Himni səsləndirildi. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev Ulu Öndərin ömür-gün yoldaşı, görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsini ehtiramla andı, məzarı üzərinə gül dəstələri qoydu. Tanınmış dövlət xadimi Əziz Əliyevin və professor Tamerlan Əliyevin də xatirələri yad edildi, məzarları üstünə gül dəstələri düzdü.

loq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsini ehtiramla andı, məzarı üzərinə gül dəstələri qoydu. Tanınmış dövlət xadimi Əziz Əliyevin və professor Tamerlan Əliyevin də xatirələri yad edildi, məzarları üstünə gül dəstələri düzdü.

Prezident İlham Əliyev COP29-un Azərbaycanda keçirilməsi ilə bağlı paylaşım edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının - COP29-un gələn il ölkəmizdə keçirilməsi ilə əlaqədar rəsmi sosial şəbəkə hesablarında paylaşım edib.

AZƏRTAC paylaşımı təqdim edir: "Azərbaycan sistemli olaraq iqlim dəyişikliklərinə qarşı qlobal mübarizəni dəstəkləyir və enerji səmərəliliyi ilə bağlı tədbirlər görür. Təmiz ətraf mühit və yaşıl inkişaf bizim milli prioritetlərimizdir. Bərpaolunan enerji Azərbaycanda geniş vüsət almağa başlayır.

BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) 2024-cü ildə evsahibliyi etməyimiz iqlim dəyişikliklərinə qarşı mübarizə üzrə qlobal səylərə öz töhfəmizi vermək qətiyyətimizdən irəli gəlir. Azərbaycanın namizədliyinə verilən dəyərli dəstəyə görə bütün ölkələrə səmimi təşəkkürümü bildirirəm.

Biz COP29 sessiyasının uğurlu hadisəyə çevrilməsi üçün əlimizdən gələni edəcəyik.

BƏƏ-də COP28-in yüksək səviyyədə təşkil edilməsinə görə Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Prezidenti Şeyx Məhəmməd bin Zayed Əl Nəhyana minnətdarlığımı bildirir və iqlimlə bağlı birgə tədbirlərimizi davam etdirməyimizi səbirsizliklə gözləyirəm".

Qlobal layihələr müəllifi

İlham Əliyev açıq dənizə çıxışı olmayan Azərbaycanı Avropanın etibarlı enerji təminatçısına çevirib

Dekabrın 10-da Serbiyanın Niş şəhərində Serbiya-Bolqarıstan Qaz İnterkonnektorunun açılış mərasimində də İlham Əliyev Azərbaycanın enerji imkanlarını bir daha açıqlayaraq dedi ki, ölkənin qaz ixracı coğrafiyası daha da genişlənir. Keçən il Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında enerji sahəsində strateji tərəfdaşlıq üzrə Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır və bu memorandum icra edilir. Memo-

randuma görə, Azərbaycan 2027-ci ilə qədər Avropaya göndərilən qazın həcmi iki dəfə artırılmalıdır. Artıq rəqəmlər onu göstərir ki, biz inamla bu hədəfə doğru gedirik. 2021-ci ildə bizim Avropa məkanına qaz ixracımız 8 milyard kubmetrdən bir qədər çox olmuşdursa, cari ildə bu, təxminən 12 milyard kubmetrə çatacaq. Bu da Azərbaycanın ümumi qaz ixracının 50 faizini təşkil edir.

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Ulu Öndərin anım günü ilə əlaqədar paylaşım edib

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva rəsmi instaqram səhifəsində Ulu Öndər Heydər Əliyevin anım günü ilə əlaqədar paylaşım edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, paylaşımında deyilir: "Heydər Əliyev. Xatırlayırıq, sevirik, hörmətlə anırıq".

Xalqın seçimi İlham Əliyevdir

Müstəqillik tariximizdə ilk dəfə olaraq ərazi bütövlüyü tam təmin olunmuş formada seçkilərə start verilib. Növbədənəkar prezident seçkiləri elə məhz bu səbəbdən cəmiyyətimizdə Zəfər seçkisi kimi səciyyələndirilir. Çünki Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev xalqa verdiyi sözlə tam əməl etdi. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etdi, üçrəngli bayrağımızı Xankəndidə, Şuşada, Xocalıda, Laçında, Kəlbəcərdə, Cəbrayılda, Zəngilanda, Füzulidə və digər rayonlarda şərəflə dalğalandırdı. Beləliklə, ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin tam bərpası həm regionda, həm də ölkəmizdə yeni realiaqlar yaradıb. Növbədənəkar seçkilər də ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin təsbitidir.

Bütün dünyada növbədənəkar seçkilərin keçirilməsi praktikası mövcuddur. Seçkilər növbədənəkar keçirildiyindən vətəndaşları-

mız siyasi iradələrini, sadəcə olaraq, vaxtından əvvəl ifadə edəcəklər. Digər tərəfdən, belə bir qərarın verilməsi Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin özünə inamının, xalqın siyasi dəstəyinə əminliyinin ən bariz ifadəsidir.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, ölkəmizdə müasir dövrün tələblərinə uyğun "Siyasi partiyalar haqqında" qanunun qəbul edilməsi hər kəsə məlumdur. Yəni istənilən partiya bu seçkilərdə bərabər şəkildə iştirak edə bilər. Lakin təəssüf ki, müxalifətin radikal qanadı növbədənəkar prezident seçkilərinin keçirilməsi qərarı ilə bağlı yanlış mövqə bildirir, ictimaiyyəti çəşdirməyə çalışır. Bu yanaşma onların zəifliyinin nümunəsidir. Heç bir sosial dayaq olmayan siyasi partiyalar seçkilərdə nəticə qazana bilməyəcəklərini yaxşı anlayırlar. Azərbaycan xalqının onlara heç bir etimadı yoxdur.

Ermənistan son sülh şansından bəhrələnmə biləcəkmi?

Bakının normallaşma ilə bağlı yaratdığı tarixi imkanı İrəvan qaçırmamalıdır

Dünya ölkələrinin əksəriyyəti Azərbaycanı dəstəkləyirlər

Bunu dövlətimizin başçısı "Euronews" televiziyasına müsahibəsində deyib

Dövlət və hökumət rəsmiləri Fəxri xiyabanda Ulu Öndər Heydər Əliyevin xatirəsini yad ediblər

Dekabrın 12-si Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anım günüdür.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Baş nazir Əli Əsədov, Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova, Prezident Administrasiyasının rəhbəri Samir Nuriyev, digər dövlət və hökumət rəsmiləri, hərbi qulluqçular, hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları, diplomatik korpusun nümayəndələri Fəxri xiyabanda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin məzarını ziyarət edərək abidəsi önünə gül dəstələri qoyub, müasir müstəqil Azərbaycanın banisi və qurucusu Ulu Öndərin xatirəsinə dərin ehtiramlarını bildirdilər. Ulu Öndərin ömür-gün yoldaşı, görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi anılıb, məzarı üzərinə gül dəstələri qoyulub.

Yeni Azərbaycan Partiyasının nümayəndələri Ümummilli Lider Heydər Əliyevin məzarını ziyarət ediblər

Dekabrın 12-də Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) nümayəndələri müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin banisi, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin vəfatının 20-ci ildönümü ilə əlaqədar Fəxri xiyabanda Ulu Öndərin əziz xatirəsini yad edib, məzarı önünə əkil və gül dəstələri qoyublar.

Görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi anılıb, məzarı üzərinə gül dəstələri qoyulub. Azərbaycanın müstəqil dövlət kimi davamlı inkişafı və tari-

xi uğurlar qazanması Ümummilli Lider Heydər Əliyevin uzaqgörən siyasəti və əbədiyaşar ideyaları ilə bağlıdır. Xalqımız və dövlətimiz qarşısında misilsiz xidmətlər göstərən Ulu

Öndər yeni və müasir Azərbaycan reallığını yaratmışdır.

Bu gün Azərbaycan dövləti Ümummilli Liderin siyasi varisi olan Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qüdrətli və qalib ölkə kimi tərəqqi və Zəfər yolunda inamlı irəliləyir, parlaq nailiyyətlərə imza ataraq yeni zirvələr fəth edir.

Ulu Öndərin xatirəsi anılıb

Müasir Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anım günü ilə əlaqədar daxili işlər naziri, general-polkovnik Vilayət Eyvazov, nazirliyin rəhbər heyəti və Daxili Qoşunların bir qrup hərbi qulluqçusu Fəxri xiyabani ziyarət ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Ulu Öndərin məzarı önünə gül dəstələri qoyulub, əziz xatirəsi böyük ehtiramla yad edilib.

Görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi yad edilib, məzarı üzərinə gül dəstələri qoyulub.

Dekabrın 12-də müasir Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anım günü ilə əlaqədar Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi Fəxri xiyabani ziyarət edib.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Ulu Öndərin məzarı önünə əkil və gül dəstələri qoyularaq xatirəsi dərin hörmət və ehtiramla anılıb.

Sonra görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın məzarı üzərinə gül dəstələri qoyulub, ehtiram nümayiş etdirilib.

Dekabrın 12-də müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu və memarı, dünyaşöhrətli siyasətçi, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anım günü ilə bağlı baş prokuror Kamran Əliyev, prokurorluğun rəhbər heyəti və prokurorluq əməkdaşları Fəxri xiyabani ziyarət ediblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Ulu Öndərin məzarı önünə gül dəstələri qoyulub, əziz xatirəsi dərin ehtiramla anılıb.

Görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi yad edilib, məzarı üzərinə gül dəstələri qoyulub.

Azərbaycan təhlükəsizlik orqanlarının fəxri rəhbəri, müasir dövlətçiliyimizin xilaskarı, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin vəfatının 20-ci ildönümü ilə əlaqədar Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin (DTX) rəisi general-polkovnik Əli Nağıyev və Xidmətin şəxsi heyəti Fəxri xiyabanda Ulu Öndərin məzarını ziyarət edib, dahi şəxsiyyətin əziz xatirəsinə dərin ehtiramlarını bildirərək məzarı önünə əkil və gül dəstələri qoyublar.

DTX-nin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi yad olunub, məzarı üzərinə gül dəstələri düzülüb.

Dekabrın 12-də Xarici İşlər Nazirliyinin rəhbər heyəti Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin vəfatının 20-ci ildönümü ilə əlaqədar Fəxri xiyabani ziyarət edib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, ziyarət zamanı görkəmli tarixi şəxsiyyət, dövlətçilik və müstəqillik tariximizdə müstəsna rolunu və xidmətlərini olan Ulu Öndər Heydər Əliyevin məzarı ziyarət edilib, önünə gül dəstələri qoyulub, dahi şəxsiyyətin əbədiyaşar xatirəsi dərin ehtiramla anılıb.

Tahir BUDAQOV: "YAP-in prezidentliyə namizədi partiyanın İdarə Heyətinin iclasında irəli sürüləcək"

"Növbədənəkar prezident seçkiləri ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının Tədbirlər Planının hazırlanması yekunlaşmaq üzrədir. Yaxın günlərdə ictimaiyyətə ətraflı məlumat verıləcək".

Bu fikirləri Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Sədrinin müavini-Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

Tahir Budaqov bildirib ki, YAP-ın VII Qurtayında qəbul olunmuş yeni Nizamnaməyə əsasən seçkilərdə namizədin irəli sürülməsi partiyanın İdarə Heyətinin səlahiyyətiyəndir: "Ona görə də YAP İdarə Heyətinin iclasında bu məsələyə baxılacaq. İclasın vaxtı yaxın günlərdə bəlli olacaq".

Onun sözlərinə görə, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə məskunlaşmış əhali seçici siyahılarına daxil edilib. Həmin ərazilərdə də seçki prosesi baş tutacaq. "Uzun illər hər kəs deyirdi ki, Qarabağı kim azad etsə, o, bizim əbədi Prezi-

dentimiz olacaq. Düşünürəm ki, cənab İlham Əliyev dövlət başçısı kimi 20 il ərzində həyata keçirdiyi siyasətlə, Azərbaycan xalqına xidmətlə, işğal olunmuş ərazilərimizi azad etməklə bu vəzifəni, bu titulu daşımaq haqqını qazanıb. Hər bir vətənpərvər azərbaycanlı bu fikirdədir. Partiyamızın İdarə Heyətinin iclasında hər kəs bu məsələ ilə bağlı fikrini bildirəcək. Yeni Azərbaycan Partiyasının bu barədə fikri qətidir", - deyərək YAP Sədrinin müavini vurğulayıb.

Xalqımız Ulu Öndəri qəlbində böyük sevgi ilə yaşadır

20 ildir ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyev anım gününü keçiririk. Bu illər özündə xalq böyük şəxsiyyəti, Ulu Öndəri üroyunda, qəlbində böyük sevgi ilə yaşadır. Dekabrın 12-si, Ümummilli Lider Heydər Əliyev anım günü insanlara bu dahi şəxsiyyətin məzarını ziyarət edir, xatirəsini hörmət və ehtiramla anırlar. Hava çiskinli olsa da, xalq böyük sevgi ilə öz xilaskar oğlu Heydər Əliyev məzarını ziyarət etməyə gəlir. Əllərində gül dəstələri tutmuş insanların ard-arası kəsilir. Fəxri xiyabana ziyarətə gələnlərin gözlərində, çöhrələrində sevgi ilə bərabər, kövrək bir duyğu da dolur. Bütün bunlar xalqın Ulu Öndərə olan istəyinin, məhəbbətinin təzahürüdür.

Fəxri xiyabana ziyarətə gələnlərlə söhbət edərkən bir daha bunun şahidi olduq. Ehtiyatda olan zabit Elman Pirməmmədov deyir: "Tarix sübut etmişdir ki, şəxsiyyətlərin gücü, ağılı, cəsarəti, siyasi iradəsi və müdrikliyi mənsub olduğu xalqın, onun yaratdığı dövlətin həyatında əvəzəlməz rolə malikdir. Belə görkəmli şəxsiyyətlərin arasında müasir Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, Ulu Öndər Heydər Əliyev özünəməxsus yer var. Ümummilli Lider Heydər Əliyev dövrümüzün ən parlaq simalarından və nadir şəxsiyyətlərindən biridir. O, şərəfli həyat və fəaliyyəti ilə tarixi min illərlə hesablanan, dünyanın zəfər salnaməsinə şanlı səhifələr yazmış qədim bir xalqın simvolu səviyyəsinə yüksəlmişdir. Heydər Əliyev - həyatı heç bir təsadüflərdən asılı olmayan, ömrü mübarizə və qələbələrdən keçən tarixi şəxsiyyətdir". Mühəssis əlavə edir ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev xalqın tələbi ilə hakimiyyətə gəldikdən sonra başqa sahələrdə olduğu kimi, ordu quruculuğu is-

tiqamətində də uğurlu islahatlar həyata keçirildi. Bu islahatların nəticəsində qısa müddət ərzində güclü, qüdrətli ordu yaradıldı. Fəxr edirik ki, mən də zabiti kimi bu ordunun sıralarında xidmət etmişəm. Bünövrəsini Ulu Öndər Heydər Əliyev qoyduğu Silahlı Qüvvələrimiz 27 sentyabr 2020-ci ildə erməni qəsbkarlarının təxribatı nəticəsində başlanan müharibədə Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev rəhbərliyi altında torpaqlarımızı işğalçılardan azad etdi. Bu zəfərə, bu qələbəyə hamımız sevindik. Bu gün Ulu Öndər Heydər Əliyev məzarını ziyarətə üroyimin istəyi və sevgisi ilə gəlmişəm. Xalqımız üçün müasir, müstəqil Azərbaycanı yaratdığına görə hamımız ömrümüz boyu bu dahi şəxsiyyətə minnətdarıq. Digər ziyarətçi, təqaüddə olan Gülşöhrə Məqsəliyeva ilə söhbətimizdə o bildirdi ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev bütün ömrü boyu həyat və fəaliyyəti döğmə xalqına və torpağına məhəbbət, sədaqət meyarı olub. Bu dahi şəxsiyyətin sarılsız polad iradəsi və dön-

məz qətiyyəti, xalqın tərəqqisi yolunda yorulmadan çalışması sayəsində müasir Azərbaycanın bünövrəsi qoyulub. Məhz böyük tarixi şəxsiyyət Heydər Əliyev müasir müstəqil Azərbaycanı yaratmış, milli dövlətçiliyimizin ideya təməlini qoymuşdur. Müasir Azərbaycan dövlətinin memarı Heydər Əliyev müstəqilliyimizin qorunub möhkəmləndirilməsində, demokratik, dünyəvi və hüquqi dövlət quruculuğunda müstəsna rolə və misilsiz xidmətləri qədirbilən xalqımız tərəfindən daim uca tutulur, öz xatirəsi dərindən ehtiramla anılır. Ulu Öndər Heydər Əliyev sayəsində yeni yüzilliyə, həm də yeni minilliyə müstəqil dövlət kimi qədəm qoymaq tariximizdə ilk dəfə baş verdi və bu, əbədi proses olacaqdır. Yasamal rayon Heydər Əliyev Mərkəzinin böyük elmi işçisi Arif Mustafayeva da ziyarətçilər arasında idi. Onunla söhbətimizdə dedi: - "Mənim həyat amalım bütün varlığım qədər sevdiyim Azərbaycan xalqına, dövlətimizə, ölkəmizin iqtisadi, siyasi, mədəni inkişafına xidmət olub" deyən Ulu Öndər Heydər Əliyev dövlətçiliyimizin ən ağır günlərində göstərdiyi qətiyyət və sözlərdəki gərəqliyi dəfələrlə təsdiqləmişdir. Bütün dünyanın tanıdığı və hörmətlə yanaşdığı böyük dövlət xadimi, görkəmli siyasətçi, müasir Azərbaycanın memarı, zamanəmizin nadir şəxsiyyəti Heydər Əliyev bizim üçün çox zəngin bir irs

qoyub getmişdir. Ulu Öndər Heydər Əliyev irsi Azərbaycan dövlətçiliyinin yaranması, qorunması və inkişaf etdirilməsinin əsasdır, bünövrəsidir. Daim öyrənilməli olan bu irs siyasi tarix, azərbaycançılıq, vətəndaşlıq, dövlət quruculuğu, vətən sevgisi, vətənə hədsiz məhəbbət dərsləyidir. Ulu Öndər Heydər Əliyev müstəqil Azərbaycan dövlətinin tərəqqisi üçün bir insanın həyatı boyunca bir dövlət üçün edə biləcəyi hər şeyi etdi və ömrünün ən möhtəşəm əsərini - müstəqil Azərbaycanı ömün əllərlə tapşırıb rahatlıq hissi ilə dünyadan köçdü. Xalqımız Azərbaycanı öz siyasi iradəsi və uzaqgörən dövlətçilik təcrübəsi ilə firavan həyata qovuşduran Ümummilli Lider Heydər Əliyev xatirəsinə həmişə əziz tutur, bu böyük şəxsiyyəti üroyunda, qəlbində yaşadır. Xalqın Ulu Öndərinə olan sevgisi, istəyi heç vaxt tükənməyəcək. Bu gün ziyarətə gələnlərin üzvlərindəki sevgi, istək bir daha bunu təsdiq edir. Fəxri xiyabanda böyük izdiham var. Azərbaycan xalqı taleyində, tarixində müstəsna xidmətləri olmuş Ümummilli Lider Heydər Əliyev məzarını böyük ehtiramla ziyarət edir. Hava qaralsa da Fəxri xiyabana gələnlərin ard-arası kəsilir. Xalq Ulu Öndərinin xatirəsinə böyük hörmət və tükənməz sevgi ilə anır.

Vahid MƏHƏRRƏMOV, "Azərbaycan"

Gürcüstan parlamentinin nümayəndə heyəti Ulu Öndərin məzarını ziyarət edib

Dekabrın 12-də ölkəmizdə səfərdə olan Gürcüstan parlamentinin Sədri Şalva Papuaşvilinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Fəxri xiyabana gələrkən xalqımızın Ümummilli Lideri, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Heydər Əliyev xatirəsinə ehtiramla yad edib, məzarı önünə əklil qoyub, tərəqqi çiçəklər düzüb.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi ehtiramla anılıb, məzarı üzünə tərəqqi gülləri düzülüb. Sonra nümayəndə heyəti Şəhidlər xiyabanını ziyarət edərək ölkəmizin azadlığı və suveren-

liyi uğrunda canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsinə hörmətlə anıb, məzarları üzünə tərəqqi çiçəkləri düzüb. Ziyarət zamanı "Əbədi məşəl" abidəsinin önünə əklil qoyulub.

Bakının ən hündür nöqtəsindən Azərbaycan paytaxtının mənzərəsinə seyr edən qonaqlara Şəhidlər xiyabanının tarixi və paytaxtımızda aparılan abadlıq-quruculuq işləri barədə məlumat verilib.

Ziyarət zamanı nümayəndə heyətini Milli Məclisin Gürcüstanla parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Arzu Nağıyev, Azərbaycanın Gürcüstandakı səfiri Faiq Quliyev və digər rəsmi şəxslər müşayiət ediblər.

"Azərbaycan"

Gəncədə Ulu Öndər Heydər Əliyev xatirəsi ehtiramla anılıb

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, dünyaşöhrətli siyasi xadim, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyev vəfatından 20 il ötür. Bununla əlaqədar ölkəmizin bütün bölgələrində olduğu kimi, Gəncədə də Ulu Öndərin xatirəsi ehtiramla yad edilmişdir.

Tədbirdə Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov, Türkiyənin Gəncədəki Baş konsulu Recep Öztop, millət vəkili Pərvin Kərimzadə, YAP Gəncə Şəhər Təşkilatının sədri Bayram Aslanov, eləcə də şəhərdə fəaliyyət göstərən idarə, müəssisə və təşkilat rəhbərləri, bələdiyyə sədrləri Ümummilli Lider Heydər Əliyev şə-

hərin baş meydanında və Heydər Əliyev Mərkəzinin qarşısında ucaldılmış abidələrini ziyarət edərək xatirəsinə ehtiramlarını bildirmişlər.

Sonra şəhər ictimaiyyətinin nümayəndələri növbə ilə hər iki abidəni ziyarət etmiş, önünə tərəqqi çiçəkləri düzmüş-

lər. Həmin gün şəhərin baş meydanında quraşdırılmış böyük monitora dahi şəxsiyyətin həyat və siyasi fəaliyyətindən bəhs edən videoçarx da nümayiş etdirilmişdir.

Sabir ƏLİYEV, "Azərbaycan"

Ümummilli Lider Heydər Əliyev xatirəsi xarici ölkələrdə yad edilib

Azərbaycanın Pakistandakı səfirliyi Ümummilli Lider Heydər Əliyev vəfatının 20-ci ildönümünü əlaqədar tədbirlər keçirib. Səfirlikdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, əvvəlcə Ulu Öndərin səfirlikdəki büstü önünə gül dəstələri qoyulub və Heydər Əliyev öz xatirəsinə bərdəqiqəlik sükkulla yad edilib. Daha sonra Ümummilli Liderin anım günü ilə əlaqədar Pakistan Milli Kitabxanasında fəaliyyət göstərən Azərbaycan Mərkəzində səfir Xəzər Fərhadov tərəfindən Milli Kitabxananın rəhbərliyi və pakistanlı tələbələrə mühazirə oxunub. Səfir hər il 12 dekabr tarixində Azərbaycanda Ümummilli Lider Heydər Əliyev vəfatının ildönümünün anıldığını bildirib. X.Fərhadov Ümummilli Liderin Azərbaycan rəhbərlik etdiyi dövrlərdən söhbət açaraq, ölkəmizin müstəqilliyinin qorunub saxlanılmasında və inkişafındakı əvəzolunmaz fəaliyyətinə bəhs edib. Çıxışında Azərbaycan-Pakistan münasibətlərinə toxunan səfir iki ölkə arasında əlaqələrin inkişafının təməlini məhz Heydər Əliyev tərəfindən qoyulduğunu vurğulayıb və Ulu Öndərin Pakistana səfəri barədə məlumatları iştirakçıların diqqətinə çatdırıb.

Sonda Heydər Əliyev həyatı və fəaliyyətini özündə əks etdirən videoçarx nümayiş etdirilib. Həmin gün Ümummilli Lider Heydər Əliyev xatirəsinə azmətinatlı ailələrin övladlarının təhsil aldığı "Camia Qasamia" mədrəsə-məscid kompleksində ehtiram sifəsi təşkil olunub. * * * İsraildə fəaliyyət göstərən Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzində müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu Heydər Əliyev vəfatının 20-ci ildönümü ilə əlaqədar "Heydər Əliyev və Azərbaycan yəhudiləri" mövzusunda fotoserginin açılış mərasimi keçirilib. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin direktoru Yegənə Salman görkəmli siyasətçi və dövlət xadimi Heydər Əliyev keçirdiyi həyat yolunu, siyasi fəaliyyətinin müxtəlif mərhələlərini, onun rəhbərliyi altında yəhudi millətindən olan Azərbaycan vətəndaşlarının ölkəmizin müxtəlif sahələrinə layiqli töhfələrini əks etdirən sərği barədə ətraflı məlumat verib. Tədbirdə çıxış edən tanınmış jurnalist və siyasi şərhçi Mark Qorin öncə Azər-

baycan və Ermənistan arasında tarixi bir hadisənin, uzun illər iki Qafqaz xalqı arasında davam edən fikir ayrılığına son qoyacaq sülh müqaviləsinin imzalanmasına dair razılaşmanın əldə olunması xəbərini iştirakçıların diqqətinə çatdırıb. Sonra jurnalist "Ən mavi dəniz kənarında" adlı yeni kitabını təqdim edib. Kitabda jurnalistin Azərbaycanda keçirdiyi illərdən, yalnız Azərbaycanda bir yəhudi üçün baş verə biləcək uğurlu karyera yüksəlişindən, dəniz kənarında yerləşən Bakı şəhərində yaşayan mehriban, qonaqpərvər insanlardan, adı əslərböyü Azərbaycan tarixində qalacaq müdrik rəhbər Heydər Əliyevdən bəhs edilib. Tədbir iştirakçıların adından jurnalist Heydər Əliyev 100 illiyi münasibətilə ıvrit dilində nəşr olunmuş "Öndə gedən" kitabı hədiyyə olunub. Tədbirin bədi hissəsində jurnalist Lyudmila Kiselevyanın və şair Mixail Salmanın ifasında mahnılar və şeirlər səsləndirilib. * * * Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev vəfatının 20-ci ildönümü ilə əlaqədar dekabrın 12-də İstanbul Səfirlik rayonundakı Heydər

Əliyev Parkında Ulu Öndərin abidəsi ziyarət olunub. AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə Azərbaycan İstanbuldakı baş konsulu Nərmən Mustafayeva, İstanbulun Səfirlik bələdiyyəsinin sədri Şükrü Genc, qardaş ölkədə təhsil alan və təlimdə olan hərbçilərimiz, Səfirlik bələdiyyəsinin, konsulluğun və Türkiyədə fəaliyyət göstərən Azərbaycanın dövlət təşkilatlarının əməkdaşları, diplomatlar, rəsmi şəxslər, ziyalılar, KİV və QHT nümayəndələri iştirak ediblər. Anım mərasimində çıxış edən baş konsul Nərmən Mustafayeva Heydər Əliyev yalnız Azərbaycan üçün deyil, bütün türk dünyasının əvəzəlməz, dahi şəxsiyyəti olduğunu deyib. "Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanın ən çətin dövrdə atdığı addımlar bugünkü güclü Azərbaycanın əsas təməlləridir", - deyərək bildirdi. Şükrü Genc Ümummilli Lider Heydər Əliyev üçün birliyi üçün ayrı bir yeri olduğunu qeyd edib. Anım tədbirində Ulu Öndərin xatirəsi ehtiramla yad edilib, abidəsi önünə əklillər və gül dəstələri qoyulub.

Tədbir iştirakçıları Türkiyə Respublikasının banisi Mustafa Kamal Atatürkün bu ərəzidəki büstünü də ziyarət edərək önünə gül dəstələri qoyublar. * * * Londonda fəaliyyət göstərən Britaniya Avropa Azərbaycan Məktəbi tərəfindən Ümummilli Lider Heydər Əliyev 100 illik yubileyinə həsr olunmuş konsert proqramı keçirilib. Azərbaycanın Londondakı səfirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Pimliko akademiya keçirilən tədbir Avropa Mədəniyyət Parlamentinin üzvü, tanınmış skripkaçı Səbinə Rakçeyeva və məktəbin digər müəllimləri - Səbinə Quliyeva, Nigar Əhmədli, Rauf Xəlilov, Sevinc Baxış, Timur Cəfərovun yaxından dəstəyi sayəsində təşkil olunub. Valideynlər, icma üzvləri, həmçinin səfirlik əməkdaşları və onların ailə üzvləri səmimi və mehriban ab-havadə keçən tədbirə heyran qalıblar. Əvvəlcə Azərbaycan Dövlət Himni ifa edilib. Daha sonra Rauf Xəlilov çıxış edərək Ulu Öndər Heydər Əliyev öz xatirəsinə həsr olunmuş tədbirin əhəmiyyətindən söz açıdıqdan sonra məktəbin fəaliyyəti haqqında tədbir iştirakçılarına qısa məlumat verib.

Şagirdlər Azərbaycan haqqında şeir və mahnıları böyük həvəslə səsləndiriblər. Çıxışların sonunda Azərbaycan rəqs incilərindən də nümunələr peşəkarcılıqla nümayiş olunub. Azərbaycan mədəniyyəti və bölgələrinə həsr olunmuş şəkillərə dair şagirdlərin çıxışları iştirakçılarda maraq doğurub. Britaniya Avropa Azərbaycan Məktəbinin üzvləri yalnız azərbaycanlılar deyil, dünyanın müxtəlif ölkələrindən olan şagirdlərdir. Belə ki, tədbirin sonunda çıxışlar zamanı cənubi valideynlər övladlarının bu məktəbə qoşulmalarından məmnun olduqlarını bildiriblər və bu məktəb sayəsində Azərbaycan mədəniyyətinə böyük maraqlarının yaranmasını gizlətməyiblər. Tədbir daha sonra digər zaldə, Azərbaycan milli təamları ilə bəzədilmiş süfrə və icma üzvlərinin bir-biri ilə daha yaxından tanış olmaları ilə davam edib. Ən diqqətçəkən məqamlardan biri isə zaldə Azərbaycan haqqında kitabların guşəsində fond toplaşa kampaniyasının yadılması idi. Guşədən əldə olunan bütün gəlirlər isə Azərbaycanın ərəzi bütövlüyü uğrunda yaranmış qazilərə ianə olunacaqdır.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 449

QƏRAR

Bakı şəhəri, 11 dekabr 2023-cü il

Azərbaycan Respublikasının ərazisində xüsusi karantin rejiminin müddətinin uzadılması barədə

"Sanitariya-epidemioloji salamatlıq haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 25-ci maddəsinə və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 28 fevral tarixli 73-1 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Yoluxucu, parazit və kütləvi qeyri-yoluxucu xəstəliklərinin ölməli gəlməsi, yaxud yayılması təhlükəsi yarandıqda karantin-təşkilat, profilaktika və digər zəruri tədbirlərin görülməsi Qaydaları"na əsasən Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır:

1. Koronavirus (COVID-19) infeksiyasının ölkə ərazisində yayılmasının, onun törədə biləcəyi fəsad-

ların qarşısının alınması məqsədilə Azərbaycan Respublikasının ərazisində xüsusi karantin rejiminin müddəti 2024-cü il 2 aprel saat 06:00-dək uzadılsın.

2. "Xüsusi karantin rejimi ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 12 sentyabr tarixli 336 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 9, maddələr 1209, 1231, № 10, maddələr 1274, 1275, 1278, 1283, 1298, 1314, 1315, № 11, maddələr 1387, 1394, № 12 (V kitab), maddələr 1588, 1592, 1612; 2021, № 1, maddələr 92, 106, № 3, maddələr 267, 290, 291, № 4, maddə 403, № 5,

maddə 530, № 6 (IV kitab), maddələr 683, 692, № 7, maddələr 868, 882, № 8, maddə 974, № 9, maddə 1079, № 10, maddə 1191, № 12, maddələr 1514, 1524; 2022, № 2, maddə 176, № 3, maddə 258, № 4, maddə 417, № 6, maddə 673, № 8, maddə 1012, № 10, maddə 1225, № 12, maddə 1554; 2023, № 2, maddə 328, № 3, maddə 443, № 4, maddə 595, № 6, maddə 866, № 9, maddə 1363) 1.1-ci bəndində "yanvar" sözü "aprel" sözü ilə əvəz edilsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Ceyhun Bayramov Hadja Lahbib ilə cari regional vəziyyət ətrafında fikir mübadiləsi aparıb

Dekabrın 11-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Şərqi Tərəfdaşlığı xarici işlər nazirlərinin görüşü çərçivəsində Belçika Krallığının xarici işlər, Avropa məsələləri, xarici ticarət və federal mədəniyyət institutları üzrə naziri Hadja Lahbib ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüş zamanı ikitərəfli münasibətlərin gündəliyinə duran məsələlər və cari regional vəziyyət ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Yüksək səviyyəli səfərlərin, iqtisadi əməkdaşlığın və siyasi məsləhətləşmələrin davam etdirilməsinin önəmi vurğulanıb.

Regionda baş verən son proseslər barədə məlumat verən nazir Ceyhun Bayramov cari ilin sentyabr ayında bölgədə aparılan antiterror tədbirləri nəticəsində Ermənistan silahlı qüvvələrinin ərazilərimizdə mövcudluğuna son qoyulmasından sonra sülh prosesində real irəliləyişlər əldə edilməsi üçün geniş potensialın mövcud olduğunu diqqətə çatdırıb. Nazir son dövrlər Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh və sabitliyin, eləcə də etimadın qurulmasına xidmət edən addımlar barədə qarşı tərəfə məlumat verib.

Görüşdə həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında ikitərəfli əlaqələr müzakirə olunub

Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Brüssel şəhərinə işgüzar səfəri çərçivəsində Avropa İttifaqının (Aİ) xarici əlaqələr və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Al Komissiyasının vitse-prezidenti Cozef Borrell ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüş zamanı "Şərqi Tərəfdaşlığı" çərçivəsində daxil olmaqla Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında ikitərəfli əlaqələr, habelə regiondakı cari vəziyyət müzakirə mövzusu olub.

Görüşdə nazir Ceyhun Bayramov Azərbaycan və Ermənistan arasında normallaşma prosesi barədə məlumat verib. Son etimad quruculuğu tədbirlərinin iki ölkə arasında normallaşma prosesinə müsbət təsiri qeyd edilib.

Xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov normallaşma prosesində Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişelin vasitəçilik sayələrində Azərbaycan tərəfindən yüksək qiymətləndirildiyini bildirib. Buna baxmayaraq, bəzi Avropa İttifaqı rəsmiləri tərəfindən verilən qəzəbli bəyanatların sözügedən prosedə Avropa İttifaqının qəzəzsiz vasitəçisi roluna xələl gətirdiyini vurğulayıb.

Nazir Ceyhun Bayramov Azərbaycan və Ermənistan arasında suverenlik və ərazi bütövlüyünə qarşılıqlı hörmət əsasında qonşuluq münasibətlərinin qurulmasının Cənubi Qafqazda sülh, sabitlik və əmin-amanlığa aparın yeganə yol olduğunu vurğulayıb.

Görüş zamanı qarşılıqlı maraq doğuran digər ikitərəfli və regional məsələlər müzakirə mövzusu olub.

Xarici işlər naziri Şərqi Tərəfdaşlığı ölkələrinin xarici işlər nazirlərinin görüşündə iştirak edib

Xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Brüsselə işgüzar səfəri çərçivəsində Şərqi Tərəfdaşlığı (ŞT) ölkələrinin xarici işlər nazirlərinin görüşündə iştirak edib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, Avropa İttifaqının xarici işlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Cozef Borrellin sədrliyi ilə keçirilən görüşdə, eyni zamanda Avropa Komissiyasının Qonşuluq və Genişlənmə məsələləri üzrə Komissarı Oliver Varhelyi, Avropa İttifaqı üzv dövlətlərinin və Şərqi Tərəfdaşlığı ölkələrinin xarici işlər nazirləri iştirak ediblər.

Tədbir ali nümayəndə Cozef Borrellin və komissar Oliver Varhelyinin çıxışı ilə başlayıb.

Görüşdə ŞT çərçivəsində əməkdaşlığın hazırkı vəziyyəti, Aİ ilə tərəfdaş ölkələr arasında münasibətlərin gələcək perspektivləri və regional təhlükəsizlik məsələləri ətrafında müzakirə aparılıb.

Xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov tədbir zamanı çıxışı

şında görüşün ŞT çərçivəsində əməkdaşlığın nəzərdən keçirilməsi, habelə növbəti addımlar baxımından mühüm fürsət olduğunu diqqətə çatdırıb.

Şərqi Tərəfdaşlığı prioritetlərinin regionun realıqlarına, habelə davam edən regional təşəbbüslərə uyğunluğunu vacib olduğunu bildiren nazir Ceyhun Bayramov bu platformanın düzgün yanaşma və mövcud regional inkişaf tendensiyalarına uyğunlaşma yolu ilə Aİ-nin regionla əməkdaşlığına müsbət töhfə verə biləcəyinə inamını ifadə edib.

Azərbaycanın Aİ-Mərkəzi Asiya Strategiyasına uyğun olaraq regional nəqliyyat, enerji və rəqəmsal əlaqəni artırmaq məqsədilə Mərkəzi Asiya tərəfdaşları ilə əməkdaşlığı, o cümlədən onların müvafiq ŞT tədbirlərində potensial iştirakını tam dəstəklədiyi və təşviq etdiyi bildirilib.

Nazir Ceyhun Bayramov çıxışında "Cənub qaz dəhlizi"nin genişlənmə potensialına toxunub, əlavə qaz həcmlərinin çatdırılması, eləcə də "yaşıl enerji"nin Avropaya poten-

sial ixracı prioritetlərimizdən, ölkəmizin "yaşıl enerji" keçidində qoyduğu sərmayələrdən, habelə Orta dahlizin əhəmiyyətindən söz açdı. Orta dahlizin rəqəmsallaşdırılmasının şəffaflığın təmin edilməsi və tranzitin asanlaşdırılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyi, rəqəmsal transformasiyanın ŞT çərçivəsində üfqi prioritet ola biləcəyi diqqətə çatdırılıb. Ölkəmizin COP29-a sədrliyinə verilən dəstəyin xüsusi əhəmiyyəti vurğulanıb.

Nazir Ceyhun Bayramov həmçinin çıxışında Ermənistan ilə Azərbaycan arasında

Aİ-nin Ermənistandakı Monitoring Missiyasının Ermənistanla Azərbaycan arasında etimada töhfə vermək kimi bəyan etdiyi məqsədlərə nail olmadığı, əksinə, Azərbaycan əleyhinə təbliğat vasitəsi kimi geniş şəkildə istifadə olunduğu, Ermənistanı, o cümlədən Aİ vasitəsilə silahlandırmaq kimi daha sabitliyi pozan təşəbbüslərinin Aİ-nin "tərəfsiz vasitəçisi" kimi etibarına və ümumiyyətlə, Ermənistan və Azərbaycan arasında normallaşma sayələrində xələl gətirdiyi bildirilib. Bir tərəfdaşlığına qarşı silahlandırmaq və ya başqa şəkildə istismar etmək heç bir halda Şərqi Tərəfdaşlığının elan edilmiş məqsədləri ilə uzlaşmadığı diqqətə çatdırılıb.

Sonda qeyd olunan çağırışları nəzərə alaraq nazir Ceyhun Bayramov bir daha bütün aidiyyəti tərəfləri Ermənistan və Azərbaycan arasında normallaşmaya zərər verməməyə çağırıb.

Görüş digər Şərqi Tərəfdaşlığı ölkələrinin xarici işlər nazirlərinin çıxışları ilə davam edib.

Ceyhun BAYRAMOV: "Cənubi Qafqazda sülh və inkişaf üçün tarixi fürsət yaranıb"

Dekabrın 12-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Belçika Krallığına işgüzar səfəri çərçivəsində Demokratiya və İqtisadi İnkişaf naminə Təşkilatın (GUAM) xarici işlər nazirlərinin qeyri-rəsmi görüşündə iştirak edib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, tədbirdə çıxış edən Ceyhun Bayramov dünyada, o cümlədən GUAM regionunda mövcud təhlükəsizlik problemləri fonunda, Təşkilatın dayanıqlı sülh quruculuğu və inkişaf istiqamətində mühüm platforma rolu oynaya biləcəyini vurğulayıb, bu istiqamətdə ortaq əhdəliklərə, habelə beynəlxalq hüquq normalarına hörmətini vacibliyini diqqətə çatdırıb.

Nazir Ukrayna ətrafındakı vəziyyətin beynəlxalq hüquq normaları, o cümlədən Ukraynanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi çərçivəsində həllinin ölkəmiz tərəfindən dəstəkləndiyini qeyd edib. 2024-cü ildən etibarən Azərbaycanın GUAM-a sədrlik edəcəyini diqqətə çatdıran Ceyhun Bayramov ölkəmizin sədrliyi dövründə Təşkilat çərçivəsində siyasi, təhlükəsizlik, iqtisadi, ticarət, nəqliyyat, bağlantılar, humanitar, turizm və s. digər sahələr üzrə i

dövlətlər arasında əməkdaşlığın təşviqi istiqamətində sayələrini ösürməyə çalışdığını qeyd edib.

Xüsusi region ölkələrinin nəqliyyat və bağlantılar sahəsində potensialından istifadə olunmasının, bu istiqamətdə GUAM Nəqliyyat Dəhlizi layihəsinin irəlilədirək "Şərqi-Qərb" nəqliyyat dəhlizinin əhəmiyyətli hissəsinə çevrilməsinin vacibliyini vurğulanıb.

Növbəti ildə Azərbaycanın BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasına Tərəf Dövlətlərin 29-cu Konfransına (COP29) evsahibliyi edəcəyi, bu istiqamətdə COP29 çərçivəsində GUAM-in tədbirinin də təşkil olunmasının nəzərdə tutulduğunu bildirilib.

Postmünaqişə dövründə Cənubi Qafqaz regionunda sülh və inkişaf üçün tarixi fürsətin yaranacağını qeyd edən nazir Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış əraziləri üzərində tam suverenliyi bərpa etməsinin sülh prosesi gedişində vacib inkişaflardan biri olduğunu diqqətə çatdırıb. Ölkəmizin bərpa-quruculuq və sülh sayələri barədə geniş məlumat verilib.

Görüş zamanı həmçinin 2024-cü il üçün GUAM-in sədrliyinin Azərbaycanca keçməsi, GUAM-in 2024-cü il üzrə büdcəsi və digər məsələlər üzrə qərarlar təsdiq olunub.

Ceyhun Bayramov Sloveniyanın xarici işlər və Avropa naziri ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Şərqi Tərəfdaşlığı xarici işlər nazirləri görüşü çərçivəsində Sloveniyanın xarici işlər və Avropa naziri Tanya Fayon ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüş zamanı iki ölkə arasında siyasi dialoqun təmin edilməsinin ikitərəfli münasibətlərin inkişafı baxımından önəmi vurğulanıb.

Nazir həmçinin regionda mövcud vəziyyət, postmünaqişə dövründəki realıqlar, Azərbaycan tərəfindən cari ilin sentyabr ayında həyata keçirilən antiterror tədbirlərini şərtləndirən amillər, Azərbaycan və Ermənistan arasında normallaşma prosesi barədə məlumatlandırılıb. Nazir Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh üçün real şərait yarandığını vurğulayıb.

Görüşdə iki ölkə arasında gündəlikdə duran digər aktual məsələlər və qarşılıqlı maraq kəsb edən mövzular ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Dubayda Azərbaycanın gələcək il COP29-a evsahibliyi etməsi münasibətilə tədbir təşkil olunub

Dekabrın 11-də Dubayda Azərbaycanın 2024-cü ildə COP29-a evsahibliyi etməsi münasibətilə tədbir təşkil olunub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, COP28 çərçivəsində təşkil olunan tədbirdə Prezidentin köməkçisi

Anar Ələkbərov, Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva və digər ölkələrdən olan qonaqlar iştirak ediblər.

Sonra tarzun Şəhriyar İmanovun rəhbərliyi ilə Azərbaycanın milli kompozisiyalarından ibarət konsert proqramı təqdim olunub.

UNESCO-da Azərbaycan tərəfindən irəli sürülmüş qətnamə qəbul edilib

Dekabrın 11-də UNESCO-nun mənzil-qərarlarında silahlı münaqişə zamanı mədəni mülkiyyətin qorunması üzrə 1954-cü il Haaqa Konvensiyasına Tərəf Ölkələrin 15-ci görüşü keçirilib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşün gündəliyinə Azərbaycan tərəfindən daxil edilmiş "Minaların mədəni irsə təsiri" mövzusunda qətnamə layihəsi Konvensiyaya 135 Tərəf Ölkənin yekdil qərarı ilə qəbul edilib.

Qətnamədə silahlı münaqişələr və postmünaqişə dövründə mədəni mülkiyyətin (mədəni irsin) qorunması və mühafizəsi məqsədilə üzv dövlətlərin göstərdiyi sayələr təqdir edilir, minaların və digər partlayıcı qurğuların beynəlxalq humanitar hüquqa zidd olaraq istifadəsinin mədəni mülkiyyətə əhəmiyyətli dərəcədə ziyan vura biləcəyi qeyd olunur.

Qətnamədə 1954-cü il Haaqa Konvensiyasının pozan addımların atılmasının qarşısının alınmasının əhəmiyyəti vurğulanıb.

Qeyd edək ki, minaların mədəni irsə təsiri mövzusu UNESCO tarixində müzakirəyə çıxarılan və yekdilliklə qəbul edilən ilk qətnamədir. Bununla yanaşı, eyni məzmunlu bənd sözügedən konvensiyanın tarixində ilk dəfə olaraq Azərbaycan tərəfindən gündəliyə daxil edilib.

Xalqın seçimi İlham Əliyevdir

"Azərbaycanın son 200 illik tarixində qazandıqı ən böyük uğur Prezident İlham Əliyevin qətiyyəti, uzaqgörənliyi, təmkini və böyük siyasi dihası sayəsində oldu. Ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin tam bərpa olunması dövlətçilik tariximizin ən mühüm hadisələrindən biridir. Həm 44 günlük Vətən müharibəsində öldürülmüş şəhər zəfər, həm də bu ilin sentyabrında Qarabəgdə keçirilən antiterror tədbirləri dövlətimiz və xalqımız üçün yeni gələcək, yeni inkişaf mərhələsi yaratdı. Bu qələbəyə gedən yol isə hər saati, hər anı ilə hesablanmış, planlaşdırılmış bir yol idi. Prezident İlham Əliyevin dövlətin iqtisadi gücünü qalibiyyət formülünə çevirmək bacarığı, diplomatik müstəvidə öldürülmüş müstəvidə Azərbaycanın dünya birliyinə inteqrasiyası, beynəlxalq aləmdə qazandıqı nüfuz, bir sıra aparıcı təşkilatlarda uğurlu təmsilçilik və rəhbərlik öldürülmüş qələbələrə əsas şərtlərdir".

yasi iradə nümayiş etdirirdi. Nəticə etibarilə addım-addım gedilən Zəfər yolu 2020-ci ilin noyabrında özünün məntiqi nəticəsini ortaya qoydu, Azərbaycan öz gücünə torpaqlarını işğaldan azad etdi. Bu, Prezident İlham Əliyevin xalqı və dövləti qarşısında ən böyük xidməti kimi tarixə yazıldı".

Müstəqillik tariximizdə ilk dəfə olaraq ərazi bütövlüyü tam təmin olunmuş formada seçkilər start verildiyini xatırladan deputat bildirib ki, növbədənkonar prezident seçkiləri elə məhz bu səbəbdən cəmiyyətimizdə Zəfər seçkisi kimi səciyyələndirilir. Çünki Prezident, Müzəffər Ali Baş Ko-

mandan İlham Əliyev xalq verdiyi sözə tam əməl etdi. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etdi, iqrəngli bayrağımızı Xankəndidə, Şuşada, Xocalıda, Laçında, Kəlbəcərdə, Cəbrayıl, Zəngilanda, Füzulidə və digər rayonlarda şərfəli dalğalandırdı. Beləliklə, ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin tam bərpası həm regionda, həm də ölkəmizdə yeni reallıqlar yaradıb. Növbədənkonar seçkilər də ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin təsbitidir.

Pərvin Kərimzadə qeyd edib ki, bütün dünyada növbədənkonar seçkilərin keçirilməsi praktikasi mövcuddur. Seçkilər növbədənkonar keçirildiyindən vətəndaşlarımız siyasi iradələrini sadəcə olaraq vaxtından əvvəl ifadə edə bilərlər. Digər tərəfdən, belə bir qərarın verilməsi Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin özünə inamının, xalqın siyasi dəstəyinə əminliyinin ən bariz ifadəsidir.

"Onu da qeyd etmək lazımdır ki, ölkəmizdə müasir döv-

rün tələblərinə uyğun "Siyasi partiyalar haqqında" qanunun qəbul edilməsi hər kəsə məlumdur. Yəni istənilən partiya bu seçkilərdə bərabər şəkildə iştirak edə bilər. Lakin təəssüf ki, mükəlləfət radikal qanadı növbədənkonar prezident seçkilərinin keçirilməsi qərarı ilə bağlı yanlış mövqə bildirib, ictimaiyyəti çəşdirməyə çalışırlar. Bu yanaşma onların zəifliyinin nümunəsidir. Heç bir sosial dayağı olmayan siyasi partiyalar seçkilərdə nəticə qazana bilməyəcəklərini yaxşı anlayırlar. Azərbaycan xalqının onlara heç bir etimadı yoxdur", - deyər müsahibim vurğulayıb.

Deputat əlavə edib ki, xalqımız birnəməli olaraq Prezident İlham Əliyevi dəstəkləyir. Bu mənada qarşıdan gələn seçkilərdə də vətəndaşlarımız dövlət başçısının yanında olacaq, Prezidentin xarici və daxili siyasətini, o cümlədən Qarabəgdə və ölkənin digər bölgələrində apardığı quruculuq işlərini fəal şəkildə dəstəkləyəcəklər!

Nəzrin QAFARZADƏ,
"Azərbaycan"

Ermənistan son sülh şansıdan bəhrələnmə biləcəkmidi?

Bakının normallaşma ilə bağlı yaratdığı tarixi imkanı İrəvan qaçırmamalıdır

"Düşünürəm ki, sülh üçün alternativ yoxdur. Əgər sülh sazişi imzalanmasa, bu, bütün bölgə üçün çox pis olacaq. Biz istəyirik ki, Cənubi Qafqaz bölgəsində hər hansı risk olmasın. Əlbəttə, biz istəyirik ki, Ermənistan nə bu gün, nə də gələcəkdə ərazi bütövlüyümüzü sual altına qoymasın və Azərbaycana qarşı hər hansı ərazi iddialarından tam əl çəksin".

Prezident İlham Əliyevin dekabrın 9-da "Euronews"-da yayımlanan müsahibəsində vurğuladığı kimi, nəhayət ki, onilliklərin ardından regionda daimi sülhün bərqərar olması üçün real şərait yaranıb. Azərbaycanın güc yolu ilə torpaqlarını işğaldan azad etməsi, eləcə də suverenliyini təmin edərək Qarabəgdə separatizmin kökünü kəsməsi bölgədə tamamilə yeni gerçəklərə yol açdı. İndi Qafqazda sabitlik və əmin-amanlıq təmin edəcək yeganə seçim sülhdir.

Torpaqların işğal altında olduğu 30 illik müddətdə də daim sülh tərəfdarı olan Azərbaycanın ötən üç il ərzində barış istiqamətində yürütdüyü məqsədyönlü siyasət nəticəsində demək olar ki, tarixdə ilk dəfədir ki, Ermənistan ilə Azərbaycan arasında normallaşma bu qədər yaxınlaşıb. İllərdir düşmənlər mövqelərdə dayanaraq Bakı ilə İrəvanın dekabrın 7-də birgə açıqlama yayması, əsirləri qarşılıqlı dəyişdirmələri sülh naminə atılan əməli addımlar kimi dəyərləndirilməlidir.

İrəvanə doğru dönüş olan bütün bu məsələlər həm də onu açıq təzahür etdirir ki, Ermənistan ilə Azərbaycanın sülh müqaviləsi imzalaması, suverenlik və ərazi bütövlüyünə qarşılıqlı hörmət əsasında qonşuluq münasibətlərini qurmaq üçün hansısa konar vasitəçilər ehtiyacları yoxdur. Tərəflər özləri də barışın öldürülməsi üçün razılığa gələr, aralarında var olan bütün problemləri danışıqlar yolu ilə çözümləyər, bunu Azərbaycan tərəfi hər zaman bəyan edir.

Qızırdırıcı ritorika və birtərəfli addımlar narahatlıq yaradır

Məhz bölgədə maraqları olan xarici qüvvələrin mərkəli müdaxilələrinin nəticəsidir ki, helə də iki ölkə arasında sülhə nail olunmayıb. Başda Fransa olmaqla, qərəzli Qərb ölkələrinin Ermənistanı siyasi, hərbi dəstək verərək revanşə həvəsləndirmələri, müharibəyə qızırdırmaqları ümumilikdə bölgəni təhlükəyə sürükləyir.

Dekabrın 11-də Brüsselə xarici işlər naziri Ceyhan Bayramov da Şərq Tərəfdaşlığı (ŞT) ölkələrinin xarici işlər nazirlərinin görüşündəki çıxışında bildirdi ki, bir-birinin suverenliyi və ərazi bütövlüyünün qarşılıqlı tanınması və hörmət edilməsi Cənubi Qafqazda davamlı sülh,

sabitlik və firavanlığa aparan yeganə yoldur. Azərbaycanın öz haqlı narahatlığını hörtərəfli və açıq şəkildə ifadə etməsinə baxmayaraq, bəzi Avropa İttifaqı üzv dövlətləri tərəfindən qızırdırıcı ritorikanın və birtərəfli addımların davam etdirilməsindən narahatlığını ifadə edən nazir AI-nin Ermənistanla Azərbaycan arasında etimad təhfi vermək kimi bəyan etdiyi məqsədlərə nail olmadığını, əksinə, Azərbaycan əleyhinə təbliğat vasitəsi kimi geniş şəkildə istifadə olunduğunu diqqətə çatdırıb. Ermənistanı o cümlədən AI vasitəsilə silahlandırmaq kimi sabitliyi pozan təşəbbüsünün AI-nin "tərəfsiz vasitəçi" kimi etibarına və ümumiyyətlə, Ermənistan və Azərbaycan arasında normallaşma söylərinə xələf gətirdiyini bildirib.

Sülh yolunda böyük maneələr yoxdur

Gerçəklikdir ki, müstəqil siyasət yürüdə bil-məməsi, eyni anda bir neçə ölkəyə forpostluq etməsi Ermənistanı bir dövlət olaraq yox olma təhlükəsi qarşısında qoyub. Tezliklə sülh müqaviləsinin imzalanması, bütün kommunikasiyaların açılması işğal siyasəti sayəsində özünü dünyadan təcrid edən, bütün sahələrdə tənəzzülə, iflasa uğrayan Ermənistanın özü üçün hava-su kimi vacibdir.

Bu baxımdan Ermənistan hazırda Bakının ona verdiyi sülh şansını qaçırmamalıdır və nəhayət, anlaşıldır ki, bölgədə uzaqda olan qərəzli xarici havadarlarının pis məsləhətlərinə deyil, yaxın qonşusu, siyasətinin əsasını humanizm təşkil edən Azərbaycanın ona təklif etdiyi barışa gəlməlidir ki, özünə bir gün ağlasın...

Azərbaycanın isə tələsəcəyi, itirəcəyi heç nə yoxdur, torpaqlarını işğaldan azad edib, ərazi bütövlüyünü, suverenliyini tam təmin edib. Qarabəgdə və Şərqi Zəngəzurdə böyük quruculuq işləri apararaq, o yerlərdə yenicən həyatı qaytaran ölkəmiz gündən-günə siyasi, hərbi, iqtisadi gücünü artırır, dünyanın nüfuzlu ölkəsinə çevrilir.

Cənubi Qafqazın lider ölkəsi Azərbaycan həm də yürütdüyü qətiyyətli siyasətə regionda münasibətlərdən, müharibələrdən uzaq təhlükəsiz yaşama nail olunmasına, qarşılıqlı etimad quruculuğuna, davamlı sülhə rovacı verib.

Göründüyü kimi, prinsip etibarilə Ermənistan ilə Azərbaycan arasında barışın öldürülməsinə, sülh müqaviləsinin imzalanmasına, normallaşmaya elə də böyük maneələr qalmayıb.

Buna görə də Ermənistan qərəzli xarici dəstəklərinə uymayaraq ona tanınan bu fürsətdən yararlanmağa tələsməlidir, yoxsa çox gec olar...

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

Ağdərə rayonunun yaradılması mühüm tarixi hadisədir

Milli Məclisdə "Azərbaycan Respublikasının Ağdərə rayonunun yaradılması haqqında" qanun qəbul olunub. Qanuna əsasən, inzibati ərazi vahidi kimi 1992-ci ildə ləğv olunan, ərazisi Kəlbəcər, Tərtər və Ağdam rayonları arasında bölüşdürülən Ağdərə rayonu əvvəlki qaydada təşkil ediləcək. Yeni rayonun mərkəzinin isə bu ilin sentyabrın 19-20-də Azərbaycan Ordusunun keçirdiyi antiterror tədbirləri nəticəsində separatçılardan təmizlənən Ağdərə şəhərinin olması qərar alınıb.

zi bölgəsində çoxsaylı dəyişikliklər edilib. Müstəqil Azərbaycan tarixində yeni rayonların yaradılması təcrübəsi də artıq mövcuddur. 2004-cü ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Babək və Şorur rayonlarının inzibati ərazi bölgəsində qismən dəyişikliklər edilərək Kəngərli rayonu, 2012-ci ildə isə Bakı şəhərinin Xəzər rayonunun inzibati ərazi bölgəsində qismən dəyişikliklər edilərək Pirallahı rayonu yaradılıb".

Kamran Bayramov söyləyib ki, işğaldan azad olunmuş rayonların, o cümlədən Ağdam, Cəbrayıl, Füzuli, Xocalı, Xocavənd, Qubadlı, Laçın və Şuşanın inzibati ərazi bölgəsində dəyişikliklərin edilməsi və Ağdərə rayonunun yaradılması

xüsusi əhəmiyyət kəsb edir: "Bu təşəbbüs Prezident İlham Əliyevə məxsusdur. "Azərbaycan Respublikasının Ağdərə rayonunun yaradılması haqqında" qanuna əsasən, Ağdam rayonunun ərazisindən 10, Kəlbəcər rayonunun ərazisindən 23 kəndin, Tərtər rayonunun ərazisindən isə 1 şəhərin, 1 qəsəbənin və 24 kəndin Ağdərə rayonunun inzibati ərazi bölgəsinə daxil edilməsi, ümumilikdə 1660,84 kvadrat kilometr ərazidə yerləşməsi nəzərdə tutulur".

Deputatın sözlərinə görə, mərkəzi Ağdərə şəhəri olmaqla eyniadlı rayonun bərpası tarixi hadisədir: "Ümumiyyətlə isə, işğaldan azad edilmiş şəhər və kəndlərin inkişafı istiqamətində inzibati ərazi bölgəsi islahatları hələ başlanğıcdədir. Bu islahatların ardınca ərazi vahidləri müəyyən edilməli, torpaq islahatı aparılmalı, dövlət idarəetmə və bələdiyyə orqanları yaradılmalı formalaşmalıdır. Qanun layihələrinin reallaşması isə Qarabəğin və Şərqi Zəngəzurun inzibati ərazi bölgəsi islahatlarının astanasında olduğunu, bu ərazilərdə regional inkişaf siyasətinin artıq uğurla həyata keçirilməsini göstərir".

N.QAFARZADƏ,
"Azərbaycan"

Azərbaycanın qlobal nüfuzunun növbəti təsdiqi

Azərbaycan BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasına Tərəf Dövlətlərin 29-cu Konfransına (COP29) evsahibliyi edəcək. 1995-ci ildən etibarən hər il keçirilən konfransda dünyanın iqlim dəyişikliyi ilə mübarizədə irəliləyişləri qiymətləndirilir. COP29-un gələn il Bakıda keçirilməsi Prezident İlham Əliyevin uğurlu xarici siyasəti nəticəsində ölkəmizin beynəlxalq səviyyədə nüfuzunun günbəgün artdığını sübut edir.

da qoşulub. Deməli, COP29 Konfransında 195 dövlətin nümayəndəsinin Bakıda gəlməsi Azərbaycan dövlətinə inam, etimad və hörmətin nümunəsi olacaq.

Musa Qasımlı vurğulayıb ki, dünyanın ən mühüm dövlətlərarası tədbirlərindən biri olan COP29-a 2024-cü ildə evsahibliyi etməyimiz Prezident İlham Əliyevin beynəlxalq nüfuzuna əlavədir. "Bu bir daha sübut edir ki, dövlət başçımız dünya ölkələrinin rəhbərləri və xalqları tərəfindən XXI əsrin görkəmli dövlət xadimi kimi qəbul edilir. Prezidentimizə inanır, ona etimad göstərir və güvənirlər. Belə bir toplantının Bakıda keçirilməsi İlham Əliyevin qlobal səviyyədə etimad göstərilən lider olduğunu bir daha təsdiqləyir".

Deputat onu da qeyd edib ki, Azərbaycanın COP29-a evsahibliyi xarici siyasətimizin ən böyük uğurlarından biri kimi dəyərləndirilməlidir. Azərbaycana qarşı çirkin kampaniyaların intensivləşdiyi bir vaxtda belə uğura imza atmağımız xüsusilə vacib idi. Ona görə də Prezident İlham Əliyevin bu təşəbbüsü də əvvəlki kimi ölkəmizin qüdrətini bütün dünyaya nümayiş etdirdi.

N.QABİLOVA,
"Azərbaycan"

Bu mövzu ilə bağlı qəzetimizə danışıq Milli Məclisin deputatı Kamran Bayramov deyib ki, 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası və yenidənqurma isə bağlı Prezident İlham Əliyevin prioritet vəzifəsi kimi müəyyənləşdirildi tədbirlər davam edir: "Həmin ərazilərin bərpasına təkəyə yəndən qurma, tikinti işləri deyil, həmçinin səmərəli dövlət və bələdiyyə idarəetməsinin təbii, sosial-iqtisadi inkişafın təminatı və Böyük qayıdışın maksimum şəkildə asanlaşdırılması daxildir. Bütün bu məsələlər isə inzibati ərazi bölgəsi islahatlarının həyata keçirilməsini şərtləndirir".

Deputat bildirib ki, zaman-zaman ölkəmizin müxtəlif bölgələrinin inzibati ərazi bölgəsində dəyişikliklər edilir, yeni ərazi vahidləri

Dünya ölkələrinin əksəriyyəti Azərbaycanı dəstəkləyirlər

Bunu dövlətimizin başçısı "Euronews" televiziyasına müsahibəsində deyib

Dövlətimizin başçısının noyabrın 23-də çoxsaylı tamaşaçı auditoriyası olan, məşhur "Euronews" televiziyasına verdiyi müsahibə dünyada və regionda baş verən geosiyasi hadisələri qiymətləndirmək, dövlətimizin rolunu və mövqeyini müəyyən etmək baxımından olduqca əhəmiyyətlidir.

Azərbaycanın artan iqtisadi gücündən, iqtisadiyyatın dayanıqlığından bəhs edən dövlətimizin başçısı xüsusi olaraq vurğulayıb ki, gələnlərlə ölkəmizdə iqtisadi artım daha böyük olacaqdır.

Azərbaycanın siyasi strategiyasını istiqamətləndirən başlıca amil onun iqtisadi qüdrətidir. Azərbaycan artan iqtisadi qüdrətindən həmişə rəqəbat üçün yox, əməkdaşlıq üçün istifadə etməyə çalışıb. Bu mövzuda sualı cavablandıraraq Prezident İlham Əliyev dövlətimizin dünyanı geosiyasi spektrində yerini və mövqeyini olduqca dəqiq ifadə edərək deyib: "Biz hər zaman Azərbaycanı istənilən rəqəbatdə, geosiyasi mübarizədə və ya böyük dövlətlərin toqquşmasından qorumaq istəmişik və hesab edirik ki, buna müvəffəq olmuşuq. Azərbaycan bir çox

böyük beynəlxalq oyunçular tərəfindən etibarlı tərəfdaş hesab edilir və biz bu əməkdaşlığın real nəticələrini görürük. Azərbaycanda enerji sahəsinin inkişafına nəzər salsanız görürsünüz ki, burada geniş beynəlxalq təmsilçilik var. Nəqliyyat sahəsinə baxsanız görürsünüz ki, hər iki - "Şərqi-Qərbi" və "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizləri Azərbaycandan keçir və bizim qonşularımız, müxtəlif regionalarda olan çoxsaylı ölkələr bundan faydalanır.

Azərbaycanın müstəqil xarici və daxili siyasət apardığını qeyd edən dövlətimizin başçısı ölkəmizin siyasətinin milli maraqlar üzərində qurulduğunu, qarşılıqlı, yaxud rəqəbat arenasına çevrilməklə mənfəət xarakterindən və daxili işlərə müdaxilədən qorunmağı uğurla bacardığını vurğulayıb. Beynəlxalq reputasiyaya malik olan Azərbaycana son 20 ildə 300 milyard dollardan artıq sərmayə cəlb edib bildiyini xüsusi olaraq qeyd edib.

Prezident İlham Əliyev sualları cavablandırarkən bir məqama - Azərbaycanın müstəqil siyasətinə qarşı çıxanlara, ölkəmizlə təzyiqli gücü ilə danışmaq istəyənlərə olduqca tutarlı cavab verərək müasir dünyada Azərbaycanın rolunu və mövqeyinin nədən ibarət olduğunu göstərib. Bundan sonra da ölkəmizin müstəqil siyasətini davam etdirəcəyini qətiyyətlə qeyd edən dövlətimizin başçısı BMT-dən sonra ikinci on böyük beynəlxalq təsisat olan Qoşulmama Hərəkatına 120 üzv ölkənin ümumi rəyini əsasən Azərbaycanın sədrlik etməsinə diqqət çəkərək deyib ki, "onların heç də hamısı bir-biri ilə yaxşı münasibətdə deyil, lakin Azərbaycana gəldikdə onları hamısı yekdilliklə bizə dəstəklədi. Beləliklə, bu, beynəlxalq dəstəyi on yaxşı şəkildə nümayiş etdirir. Bəzən bəzi siyasətçilər beynəlxalq birlik haqqında danışdıqda onlar ola bilsin ki, onlarla ölkəni nəzərdə tuturlar. Lakin beynəlxalq birlik 200-dən artıq ölkədən ibarətdir və bu ölkələrin əksəriyyəti Azərbaycanı dəstəkləyir".

Dövlətimizin başçısı telekanala müsahibəsində ölkəmizin işğaldan və etnik təmizləmədən əziyyət çəkdiyini, bir milyon azərbaycanlının Ermənistan hökuməti tərəfindən deportasiya edildiyini və təxminən 15 min kvadratkilometrlik bir ərazinin Ermənistan tərəfindən dağıdıldığı qeyd edərək sülh sazişini imzalamaq və delimitasiya işlərini başlamaq üçün təklif verən ölkə də

qrupuna düşür. Sözügedən qrupa daxil olan ölkəmiz konfransın Azərbaycanda keçirilməsini təklif edib. Azərbaycanla yanaşı, Ermənistan və Bolqarıstan da öz namizədlərini irəli sürüblər. 2023-cü il dekabrın 7-də Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası və Ermənistan Baş nazirinin Ofisi arasında aparılmış birbaşa danışıqların nəticəsi olaraq verilmiş birgə bəyanatda Ermənistan Azərbaycanı keyrənə öz namizədliyini geri çəkib. Bolqarıstan da bundan sonra eyni addımı atıb. Beləliklə, BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çorçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının (COP) 29-cu sessiyasının gələnlərlə Azərbaycanı dəstəkləməsi haqqında qəbul olunan qərar da məhz bunun nəticəsidir. Məlumdur ki, hər il dünyanın əksər ölkələrindən olan nümayəndələr BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çorçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransında toplaşaraq iqlim dəyişmələrinin qarşısını almaq və fəsadlarını aradan qaldırılması istiqamətində birgə səylər göstərmək üçün çağırışlar edirlər.

COP-a evsahibliyi bir qayda olaraq BMT-nin beş regional qrupu arasında rotasiya edir. Hər regional qrup üzvlərindən bu konfransı təşkil edəcək bir ölkəni irəli sürmək üçün konsensusla qərar qəbul etməlidir. 2024-cü il COP29-a evsahibliyi etmək növbəsi Şərqi Avropa regional

Azərbaycanın olduğunu bildirib. Baş verən hadisələri təhlil edən dövlətimizin başçısı qeyd edib: "Suverenliyimizin bərpası və Qarabağda qeyri-qanuni separatçı rejimin ləğv edilməsi ilə, fikrimcə, Ermənistan daha cəsarətli davranmağa və ya danışıqlara getməyə mane olan əsas amil artıq mövcud deyil. Düşünürəm ki, sülh üçün alternativ yoxdur. Əgər sülh sazişi imzalanmasa, bu, bütöv bölgə üçün çox pis ola bilər. Biz istəyirik ki, Cənubi Qafqaz bölgəsində hər hansı risk olmasın. Əlbəttə, biz istəyirik ki, Ermənistan nə bu gün, nə də gələcəkdə ərazi bütövlüyümüzü sual altına qoymasın və Azərbaycana qarşı hər hansı ərazi iddialarından tam əl çəksin".

Müsahibədə beynəlxalq birliyin, təşkilatların, dünyanın böyük dövlətlərinin vasitəçilik etmək istədikləri, daha doğrusu, həmin dövlətlərin vasitəçiliyi ilə imzalanması üçün çətin sərəf etdikləri sülh sazişinə də aydınlıq gətirilib. Dövlətimizin başçısı bir daha bütün dünyaya bəyan edərək bildirib ki, Azərbaycan sülh sazişi üçün əsas götürüləcək beş təməl prinsipi hazırlayıb: bir-birinin ərazi bütövlüyünün qarşılıqlı surətdə tanınması; gücdən istifadə etməmə; bir-birinə ərazi iddialarının olmaması; iki ölkə arasında kommunikasiyaların açılması və münasibətlərin normallaşması və bir sıra digər mühüm amillər var. Bütün bunlar beynəlxalq hüquqa əsaslanır.

Azərbaycanın mövqeyini qətiyyətlə ifadə edən Prezident İlham Əliyev bildirib ki, "səməmi desək, mən hazırda məntiqi nəqəti-nəzərindən sülh sazişinin imzalanmasına hər hansı ciddi maneə görmürəm. Biz boyan edirik ki, bunu imzalamaqlıq və onlar da deyirlər ki, bu saziş imzalanmalıdır".

2020-ci ildə baş vermiş məlum hadisələrdən sonra regionda yeni realitələr yaranıb. Artıq Ermənistan da, onun hərbi-siyasi rəhbərliyi də mövcud realitələri qəbul etmək məcburiyyətindədir. Bir zamanlar Qarabağa səfər edən Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan "Qarabağ Ermənistandır" deyirdisə, artıq bu gün o da "Qarabağ Azərbaycandır!" deyir. Azərbaycanın yaratdığı mövcud realitələri Ermənistanın baş nazirinin də nəhayət ki, dərk etməsini bildirən dövlətimizin başçısı telekanala müsahibəsində məsələyə konkret qiymət verib: "Bu, yaxşı haldır, irəliləyicidir. Biz irəliləyirik, hər zaman dəstəkləyirik, lakin hazırda "Qarabağ Azərbaycandır!" dedikdə, onlar görək bunun altında öz imzalarını qoysunlar və biz bunu gözləyirik".

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan-Qazaxıstan əməkdaşlığı uğurlu inkişafın təməlidir

Şərqlə Qərbi birləşdirən tarixi İpək yolunun üzərində yerləşən Qazaxıstan bu gün özünün iqtisadi və mədəni yüksəliş dövrünü yaşayır. Qazaxıstan ərazisinin yarımından çox hissəsini səhralar və yarımsəhralar təşkil edir. O, eyni zamanda nəhəng dağ zirvələri, işıq saçan buzlaqları, nəhəng qayalı kanyonları, zümrüd gölləri, iti axan çayları, bənzərsiz flora və faunası ilə göz oxşayır.

Qazaxıstan müstəqillik dövründə yüksələn xətlə inkişaf etməkdədir. Daxili siyasətdə əldə edilən uğurlar onun davamlı və sabit xarici siyasət yeritməsi üçün müsbət zəmin yaratmışdır. Son illərin iqtisadi göstəriciləri bunu deməyə əsas verir. 2023-cü ilin birinci yarısında ölkənin ümumi daxili məhsulu 5 faiz artıb. Son on ildə bu maksimum göstərici həm də aktiv xarici ticarət, investisiyaların cəlb edilməsi və istehlak kreditləşməsinin artması ilə izah olunur. 2023-2025-ci illərdə Qazaxıstan iqtisadiyyatının hər il 4-5 faiz artması nəzərdə tutulur. Artımın əsas amillərindən biri ticarət, tikinti və xidmət sektoru olacaqdır güman edilir.

Cari ilin iyul-avqust aylarında bütün əsas bölmələrdə müsbət dinamika müşahidə olunmuşdur. Ən yaxşı artım göstəriciləri aşağıdakı sahələrdə özünü göstərmişdir: tikinti 12 faiz, ticarət 9,7 faiz, informasiya və rabitə 8,5 faiz. Qazaxıstanın iqtisadi modelinin bir xüsusiyyəti onun aktiv investisiya fəaliyyətidir. Ölkə iqtisadiyyatının əsasını sənaye təşkil edir. Bu sahə ümumi daxili məhsulun üçdə birindən çoxunu təşkil edir. Ən inkişaf etmiş sənaye sahələrinə dəyər, emal (yüngül, qida, ağac emalı və s.), metallurgiya, maşınqayırma, kimya və s. sahələr aiddir.

Cari ilin yanvar-iyun aylarında xarici ticarət dövriyyəsi 4,3 faiz artaraq 67,2 milyard dollar olmuşdur. Bu dövr ərzində 8,5 milyon kvadratmetr mənzil sahəsi istifadəyə verilmişdir. Bu da ailə quran gənclərin mənzil şəraitinin yaxşılaşdırılmasına böyük töhfə verir.

Qazaxıstan kəşf edilmiş sink, volfram və barit ehtiyatlarına görə dünyada birinci, gümüş, qurğuşun və xromit üzrə ikinci, mis və flüorit üzrə üçüncü, molibden üzrə dördüncü, qızıl üzrə altıncı yerdədir. Astana cari ildə dünya bazarmında 2 ton qızıl satmışdır. 2023-cü il avqustun 1-nə olan məlumata görə, ölkədə Milli Bankın ümumi qızıl ehtiyatları 313,5 tona bərabər olmuşdur.

Cəlbədicilərin ekstremal idman növləri, şərq mətbəxi və yerli ənənələr, bütün bunlar turistləri Qazaxıstanla əlaqəli mühüm amillərdir. İlin əvvəlindən bəri ölkəyə turist axını 11 faiz artıb. Turistlərin çoxu Rusiya, Hindistan və Türkiyəyə gəlir.

Müstəqillik dövründə Qazaxıstan MDB məkanında olsa da dünyanın aparıcı dövlətləri ilə əlaqələr qurmuşdur. ABŞ və Avropa ölkələri ilə qarşılıqlı maraqlara əsaslanan münasibətlər qurulmuşdur. Həmçinin qonşu Rusiya Qazaxıstanın strateji tərəfdaşlarından biridir.

Astana cari ildə Çin ilə də ticarət dövriyyəsinin artımına başlayıb. 2023-cü ilin birinci yarısının yekunlarına görə, onunla ticarət dövriyyəsi 13,6 milyard dollar təşkil edib. Bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 20,5 faiz çoxdur. Nəticədə Qazaxıstanın xarici ticarətində Çinin payı ilk dəfə olaraq Rusiyamı üstələmişdir.

Qazaxıstanın xarici siyasətində türk dünyası ilə münasibətlər xüsusi önəm kəsb edir. Qaradaş Azərbaycan ilə münasibətlər isə rəsmi Astana üçün strateji əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan və qazax xalqları türk, müsəlman xalqları ol-

maqla etnik, dini və mədəni dəyərlər baxımından bir-birinə çox yaxındırlar. Eyni zamanda hər iki dövlət Xəzər dənizi ölkələri kimi ortaq sa dənizə malikdir.

Azərbaycan Respublikası ilə Qazaxıstan Respublikası arasında diplomatik əlaqələr 1992-ci il avqustun 30-da yaradılıb. 1993-cü ilin yanvarında Qazaxıstanın Azərbaycanla, 2004-cü ilin martında isə Azərbaycanın bu ölkədə səfirlikləri fəaliyyətə başlayıb. 2008-ci ilin sentyabrında Azərbaycanın Qazaxıstanın Aktau şəhərində baş konsulluğu açılıb.

Həmin dövrdən başlayaraq iki ölkə arasında geniş hüquq-müqabilə bazası formalaşmışdır. İndiyədək Azərbaycan ilə Qazaxıstan arasında 134 sənəd imzalanıb.

Azərbaycan və Qazaxıstan prezidentlərinin son illər yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərləri ikitərəfli münasibətlərə müsbət təsirini göstərmişdir. Əsas Ümmümilli Lider Heydər Əliyev və Nursultan Nazarbayev tərəfindən qoyulmuş Azərbaycan-Qazaxıstan münasibətləri bu gün Prezident İlham Əliyev və Prezident Kasım-Jomart Tokayev tərəfindən uğurla və inamla davam etdirilir.

2022-ci il avqustun 24-də Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev ölkəmizə rəsmi səfər etmişdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Qazaxıstanı cavab səfəri 2022-ci il oktyabrın 13-14-də olmuşdur. Dövlətimizin başçısı bu səfər çərçivəsində Azərbaycanın Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirinin VI Zirvə Toplantısında, həmçinin MDB Dövlət Başçıları Şurasının iclasında iştirak etmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2023-cü il aprelin 10-da Qazaxıstanı səfəri böyük əhəmiyyətə malikdir. Səfər gedişində imzalanmış sənədlər də bunu təsdiq edir. Qazaxıstan və Azərbaycan prezidentləri Kasım-Jomart Tokayev və İlham Əliyev Astanada siyasi münasibətlərə yanaşı, qarşılıqlı ticari-iqtisadi, nəqliyyat, tranzit və humanitar əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə edib və müvafiq sənədləri imzalayıblar. Ölkə başçımızın səfəri çərçivəsində humanitar sənədə əməkdaşlığın gücləndirilməsi xüsusi vurğulanmış, Ali Dövlətlərarası Şurasının yaradılması barədə razılaşma əldə edilmişdir.

Həmçinin iki ölkə arasında əməkdaşlıq ikitərəfli formata yanaşı, hazırda çoxtərəfli səviyyədə də, xüsusilə Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində uğurlu davam etdirilir. Ölkələrimiz BMT, ATƏT, Avrasiya Tərəfdaşlıq Şurası, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurası, Beynəlxalq Türk Akademiyası, Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondu, TÜRKPA, TÜRKSOY kimi beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində də əməkdaşlıq edirlər.

Siyasi münasibətlərin müsbət məcrada inkişafı qarşılıqlı iqtisadi əməkdaşlığın da güclənməsinə təkan verir. Ötən il iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsinin həcmi 40 faiz artaraq 450 milyon dolları ötürmüşdür. Cari ilin ilk altı ayına nəzər salanda görürük ki, bu rəqəm 300 milyon dollara yaxın olacaqdır.

Qaradaş Qazaxıstan eyni zamanda Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş ərazilərində həyata keçirilən bərpa və yenidənqurma işlərində yaxından iştirak edir. Füzuli şəhərində Qazaxıstan hökuməti tərəfindən Kurmanqazi adına Yaradıcılığın İnkişafı Mərkəzi inşa edilirdir.

Qarşılıqlı sərmayə qoyuluşları iki ölkə arasında artıq bir onəonə halını almışdır. Ölkəmizdə Qazaxıstan investisiyalı 182 kommersiya qurumu (sənaye, kənd təsərrüfatı, tikinti, nəqliyyat, ticarət, xidmət) qeydiyyata düşüb. Qazaxıstanda mindən çox Azərbaycan kapitalı ilə fəaliyyət göstərən şirkət mövcuddur.

Qazaxıstandan Azərbaycan iqtisadiyyatına 102,2 milyon dollar, Azərbaycandan Qazaxıstan iqtisadiyyatına isə 205,2 milyon dollar sərmayə qoyulub. 2022-ci ildə iki ölkə arasında ticarət dövriyyəsi 598,47 milyon dollar təşkil etmişdir. Azərbaycanın xarici ticarət sahəsində Qazaxıstanı ixracatı 104 milyon dollar, idxalı isə 494,4 milyon dollar təşkil etmişdir. Qazaxıstan Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ölkələrinə ixracında 56 faiz, idxalında isə 43 faizə sahibdir.

Həyatın müxtəlif sahələrində münasibətlərin inkişafı mədəni Azərbaycanın da müsbət təsir göstərmişdir. Xüsusilə hər iki qaradaş türk dövlətlərinə dünyəşöhrətli dövlət xadimlərinin adlarını əbədiləşdirməsinə sayğı ilə yanaşıdır. Belə ki, Qazaxıstan Respublikası Hökuməti yanvarın Onomastik Komissiyasının bu il yanvarın 17-də keçirilən iclasında Astana şəhərindəki Yelil rayonunda yerləşən küçülərdən birinə Ümmümilli Lider Heydər Əliyev adının verilməsi barədə yekun qərar qəbul olunub. Digər tərəfdən L.N.Qümüliyov adına Avrasiya Milli Universitetində fəaliyyət göstərən Heydər Əliyev adına auditoriya Azərbaycanın bu ölkədəki səfirliyi tərəfindən yenidən qurulub, son texnoloji avadanlıqlarla təchiz olunub.

Eyni zamanda hər iki ölkədə ardıcıl olaraq mədəniyyət günlərinin keçirilməsi bir onəonə halını almışdır. Bu il dekabrın 2-5-də ölkəmizdə Qazaxıstan Mədəniyyəti Günləri uğurla keçirildi. Bu tədbir hər iki xalqın daha da yaxınlaşmasına geniş imkanlar açır. Tarixin hökmü ilə bir vaxtlar Qazaxıstan sürgün edilmiş və hazırda onların nəsilələrinin yaşadığı bölgələrdə mövcuddur. Qeyri-rəsmi məlumata görə, hazırda Qazaxıstanda üç yüz minə qədər azərbaycanlı yaşayır. Onların içində bir hissəsi Türkdünya vilayətində məskunlaşıb. Onlar bu ölkənin elm, incəsənət, kənd təsərrüfatı, biznes və digər sahələrində xalqın, ictimai-siyasi həyatında yaxından iştirak edirlər.

Azərbaycan Cənubi Qafqazda söz sahibi olan kimi, Qazaxıstan da Mərkəzi Asiyada söz sahibidir. Hər iki dövlət türk dünyasının güclü tərkib hissələridir. Möhkəm əminliklə vurğulamaq olar ki, tarixi İpək yolunun dirçəldilməsi, bir sıra beynəlxalq iqtisadi layihələrin həyata keçirilməsi hər iki dövlətin iqtisadi qüdrətini daha da gücləndirməsinə ciddi təsir göstərəcəkdir.

Atamoglan MƏMMƏDLİ,
BDU-nun dosenti

Gələnlərlə dünyanın ekoloji problemlərinin həlli yolları Azərbaycanda müzakirə olunacaq

COP29-un ölkəmizdə keçirilməsi yüksək beynəlxalq nüfuzumuzun növbəti təsdiqidir

Məlum həqiqətdir ki, bu gün Azərbaycanın bütün sahələrdə qazandıqları uğurların əsasını Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən pragmatik daxili və xarici siyasət kursu şərtləndirir. Məhz bu siyasət kursu daxilə ölkəmizin inkişafını təmin edir, xaricdə nüfuzunu yüksəldir. Reallıq odur ki, indi Azərbaycan təkcə regionda deyil, bütün dünyada etibarlı tərəfdaş kimi qəbul olunur. Ölkəmizin müxtəlif beynəlxalq platformalarda fəal iştirakını zəruri edən də məhz budur.

Dövlətimiz üzv olduğu beynəlxalq təşkilatlarda söz sahibi kimi yalnız üzvlüyümüzün problemlərinin yox, həm də globalmiqyaslı məsələlərin həllinə töhfə verir. Azərbaycanın təkcə 120 dövlətin üzv olduğu Qoşulmama Hərəkatına sədrlik etdiyi dövrdəki fəaliyyətinə diqqət verəndə görürük ki, ölkəmiz bu təşkilatın nüfuz və gücünü beynəlxalq hadisələrə təsir etmək səviyyəsinə qaldırmışdır. Onu da deyək ki, Azərbaycan digər beynəlxalq təşkilatlar (Türk Dövlətləri Təşkilatı, ATƏT, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı və s.) çərçivələrində də fəaldır.

Bütün bunlar həm də global beynəlxalq tədbirlərin ölkəmizdə keçirilməsi üçün zəmin yaradır. Onu da qeyd edək ki, belə tədbirlər paytaxtdan savayı, son üç ildə işğaldan azad edilmiş Şuşada və digər şəhərlərdə də keçirilir. Təbii ki, bu kiçik yazıda keçirilən beynəlxalq və global tədbirlərin adlarını sadalamağa ehtiyac yoxdur. Sadəcə, onu demək kifayət edər ki, bu etibarın təməlinə Prezi-

dent İlham Əliyev tərəfindən aparılan məqsədyönlü siyasət nəticəsində qazanılan beynəlxalq nüfuz və ölkə daxilindəki möhkəm ictimai-siyasi sabitlik dayanır.

BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çorçivə Konvensiyasına Tərəflər Konfransının (COP) 29-cu sessiyasının gələnlərlə Azərbaycanı dəstəkləməsi haqqında qəbul olunan qərar da məhz bunun nəticəsidir. Məlumdur ki, hər il dünyanın əksər ölkələrindən olan nümayəndələr BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çorçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransında toplaşaraq iqlim dəyişmələrinin qarşısını almaq və fəsadlarını aradan qaldırılması istiqamətində birgə səylər göstərmək üçün çağırışlar edirlər.

COP-a evsahibliyi bir qayda olaraq BMT-nin beş regional qrupu arasında rotasiya edir. Hər regional qrup üzvlərindən bu konfransı təşkil edəcək bir ölkəni irəli sürmək üçün konsensusla qərar qəbul etməlidir. 2024-cü il COP29-a evsahibliyi etmək növbəsi Şərqi Avropa regional

COP29-a evsahibliyi etmək üçün ölkəmizin namizədliyini dəstəkləməsi bugünkü uğurumuzda həlledici rol oynayır.

Azərbaycanı COP29-un ev sahibliyi kimi dəstəkləmək qərarına görə Şərqi Avropa Qrupu dövlətlərinə dərin minnətdarlığını ifadə edən Muxtar Babayev zəngin mədəni irsi və dinamik enerjisi ilə ölkəmizin dünya ictimaiyyətinin dövrümüzün aktual problemlərinin həlli istiqamətində bir araya gəlməsi üçün mühüm mərhələ olacağını qeyd edib. "Biz iqlim dəyişikliyinə qarşı əlaqələndirilmiş cavab tədbirlərinin vacibliyini dərk edirik, birgə təşəbbüslər vasitəsilə təsirimiz gücləndirməyi və davamlı gələcəyə doğru irəliləyişi sürətləndirməyi hədəfləyirik" deyəndən sonra COP28-in bütün iştirakçılarına və təşkilatçılara bir daha təşəkkürünü bildirib.

Dünyanın on böyük və mühüm dövlətlərarası tədbirlərindən biri olan COP29-a 2024-cü ildə evsahibliyi etməsi Azərbaycanı göstərən növbəti beynəlxalq etimaddir. Bu, həm də Qoşulmama Hərəkatına sədrliyimiz və Təhlükəsizlik Şurasına üzvlüyümüzün son xarici siyasətimizin ən böyük uğuru, eyni zamanda son zamanlar Azərbaycana qarşı çirkin kampaniya aparan bəzi dairələrə tutarlı cavabdır.

Züleyxa ƏLİYEVƏ,
"Azərbaycan"

"İlham Əliyev indi şah babamız İsmayılın qüdrət ucalığındadır"

Əsrlər əvvəl Azərbaycandan dünyaya şaxələnən qızılbaşlar Zəfər qüruru ilə Vətənə qayıdır, Müzəffər Ali Baş Komandanın ətrafında səfərbər olurlar...

ləq saydı. Bu, 12 imama işarət edən 12 dilimli bir Heydəri qırmızı baş örtüyü idi. Qızılbaşlar 12 şöbəli imamı şərifinə 12 qırmızı zolaqlı çalma bağladılar görə belə adlandırıldı.

Yanlış olaraq bəzən Səfəvi dövlətinin türklərə məxsus olmadığını iddia edir, Qızılbaşlıq ideyasını isə şübhəli, ələviliklə və sair cəmiyyətlərlə birləşdirirlər. Lakin tarixçilərin apardığı paralellər, araşdırmalar bunun əksini isbat edir. Onlar mahiyyətcə türk olan Səfəvi dövlətinin ideologiyası qızılbaşlığın özündə mözdə-kiliyin, xürrəmiyyətin, sufliliyin, hürriliyin birləşdiyini bildirirlər.

XV əsrin ikinci yarısında meydana çıxmış Qızılbaşlıq hərəkatı Azərbaycan, İran, İraq və Şərqi Anadolu da yaşayan türk tayfalarının tarixində yeni bir səhifə açdı. Qızılbaşlar əvvəlcə şamli, rumlu, ustacılı, təkəli, əfşar, qacar, zülqədər, varsaq, qaradağlı, sonralar isə bayat, qaramanlı, baharlı, alpaut, ərəşli, qazaxlı və başqa türk tayfalarını birləşdirirdi. Təhsil qızılbaşların tərkibində yeganə irandilli xalq idi.

Səfəvilər dövlətində orduda və sarayda Azərbaycan dili əsrlərböyü hakim mövqə tutub, öz ədəbi əsərlərini Azərbaycan dilində yazan Şah İsmayıl Xətai dövlət fərmanlarını bu dildə verib, diplomatik yazışmaları bu dildə aparıb.

Səfəvi dövləti bugünkü Azərbaycan, İran, İraq, Ermənistan, Əfqanıstan, Türkiyə, Türkmənistan, Şərqi Pakistan, Şimal-Şərqi Hindistan və Özbəkistan ərazilərini əhatə edib.

Tariximizin iki mərhələsində Azərbaycan torpaqlarından böyük köç baş verib. Bunlardan biri Şah

düşmənin qorxulu kabusuna çevrilən Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı İbad Hüseynovdur. Atası Eyvaz Hüseynov Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı Xocavənd rayonunun özünümüdafiə taburunun komandiri olmuş, çoxsaylı döyüş əməliyyatlarına rəhbərlik etmiş, həmçinin 2016-cı il Aprel döyüşlərində, eləcə də Vətən müharibəsində yenidən haqq uğrunda çıxdığımız savaşa qoşulmuşdu. Əmiləri Əbülfət və İlyas Hüseynovlar da torpaqlarımızın müdafiəsi uğrunda, erməni separatçılara qarşı aparılan döyüşlərdə iştirak edən qəhrəmanlardır.

etmək üçün səy göstərirlər. 44 günlük Vətən müharibəsi başlandı və qızılbaşlar yaşadıqları ölkələrdə Azərbaycana aid həqiqətə bəzi zamanı Xocavənd rayonunun özünümüdafiə taburunun komandiri olmuş, çoxsaylı döyüş əməliyyatlarına rəhbərlik etmiş, həmçinin 2016-cı il Aprel döyüşlərində, eləcə də Vətən müharibəsində yenidən haqq uğrunda çıxdığımız savaşa qoşulmuşdu. Əmiləri Əbülfət və İlyas Hüseynovlar da torpaqlarımızın müdafiəsi uğrunda, erməni separatçılara qarşı aparılan döyüşlərdə iştirak edən qəhrəmanlardır.

aparılan genişmiqyaslı quruculuq-bərpa işlərinin şahidi olublar. Qızılbaş irsinin davamçılarının musiqi beşiyi, mədəniyyət paytaxtımız Şuşanın yaranma tarixi, inkişafı, işğal illərində azərbaycanlıların tarixi izlərini silmək məqsədilə erməni vandallarının şəhərdəki tarixi memarlıq, mədəni və dini binalarını dağıtması barədə ətraflı məlumat verilib. Qonaqlar güllələnmiş heykəllərin yerləşdiyi meydanı, Xurşidbanu Natəvanın evini, "Xan qızı" bulağını, Yuxarı Gövhər ağa məscidini, Molla Pənah Vaqifin məqbərəsini, Gəncə qapısını, Şuşa qalasını və Cıdır düzünü ziyarət ediblər.

aparılan genişmiqyaslı quruculuq-bərpa işlərinin şahidi olublar. Qızılbaş irsinin davamçılarının musiqi beşiyi, mədəniyyət paytaxtımız Şuşanın yaranma tarixi, inkişafı, işğal illərində azərbaycanlıların tarixi izlərini silmək məqsədilə erməni vandallarının şəhərdəki tarixi memarlıq, mədəni və dini binalarını dağıtması barədə ətraflı məlumat verilib. Qonaqlar güllələnmiş heykəllərin yerləşdiyi meydanı, Xurşidbanu Natəvanın evini, "Xan qızı" bulağını, Yuxarı Gövhər ağa məscidini, Molla Pənah Vaqifin məqbərəsini, Gəncə qapısını, Şuşa qalasını və Cıdır düzünü ziyarət ediblər.

aparılan genişmiqyaslı quruculuq-bərpa işlərinin şahidi olublar. Qızılbaş irsinin davamçılarının musiqi beşiyi, mədəniyyət paytaxtımız Şuşanın yaranma tarixi, inkişafı, işğal illərində azərbaycanlıların tarixi izlərini silmək məqsədilə erməni vandallarının şəhərdəki tarixi memarlıq, mədəni və dini binalarını dağıtması barədə ətraflı məlumat verilib. Qonaqlar güllələnmiş heykəllərin yerləşdiyi meydanı, Xurşidbanu Natəvanın evini, "Xan qızı" bulağını, Yuxarı Gövhər ağa məscidini, Molla Pənah Vaqifin məqbərəsini, Gəncə qapısını, Şuşa qalasını və Cıdır düzünü ziyarət ediblər.

aparılan genişmiqyaslı quruculuq-bərpa işlərinin şahidi olublar. Qızılbaş irsinin davamçılarının musiqi beşiyi, mədəniyyət paytaxtımız Şuşanın yaranma tarixi, inkişafı, işğal illərində azərbaycanlıların tarixi izlərini silmək məqsədilə erməni vandallarının şəhərdəki tarixi memarlıq, mədəni və dini binalarını dağıtması barədə ətraflı məlumat verilib. Qonaqlar güllələnmiş heykəllərin yerləşdiyi meydanı, Xurşidbanu Natəvanın evini, "Xan qızı" bulağını, Yuxarı Gövhər ağa məscidini, Molla Pənah Vaqifin məqbərəsini, Gəncə qapısını, Şuşa qalasını və Cıdır düzünü ziyarət ediblər.

Təhmasib tərəfindən Moğol imperatoruna göndərilən 12000 qızılbaş döyüşçüsü, digəri isə Nadir Şah Avşar tərəfindən onun Hindistan və Əfqanıstan istilasına zamanı ora apardığı Cavanşirlər, Bayat və Avşar boyları idilər.

Vaxtilə bu ərazilərdə kök salan qızılbaşlar dünyanın hər yerinə şaxələniblər. Ana vətənləri Azərbaycan olan türkəşilli bu şəxslər dünyada sayıları milyonlardır...

Düzdür, hələlik Qızılbaş irsinin davamçılarının hamısı ilə əlaqə yada bilməyə, Vətənə dövlət edən bilməyə, bu istiqamətdə gənc vətənpərvər Babək Hüseynlinin həyata keçirdiyi işlər sayısında xeyli qüç edilib. Onun cəmi 4 il əvvəl dünyadakı qızılbaşları bir araya gətirmək üçün feysbuk sosial şəbəkəsində yaratdığı qrupla başladığı təşəbbüs notisində bu gün qızılbaşların 3500-dən çox üzvü olan təşkilatı var. Bu da müstəsna tarixi hadisədir ki, Azərbaycanın suverenliyini tam bərpa etdiyi ildə - 2023-cü ilin payızında qızılbaşların nümayəndələri heyatlarında ilk dəfə Azərbaycana səfər edərək, öz möhtəşəm konfranslarını keçirdilər.

40-dan çox ölkə, 3500-dən çox üzv

"Qızılbaş" Qlobal İrsi Şurası Təşkilatının sədri, özü də qızılbaş Əfşar tayfasından olan Babək Hüseynlinin İngiltərədə təhsil alıb, London şəhərində aktiv diaspor fəaliyyəti ilə məşğul olub. Təhsilini bitirdikdən sonra ölkəyə qayıdıb müxtəlif özlə və dövlət qurumlarında çalışıb. Xocavənd rayonunda vətənpərvər ailədə doğulan Babəkin əmisi, Birinci Qarabağ müharibəsində göstərdiyi qəhrəmanlıqlarla

Həm Babək Hüseynli, həm də qaradağlı Cavidan Hüseynli II Qarabağ müharibəsində iştirak ediblər.

"Bir neçə il əvvəl dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan Qızılbaş soyadlı şəxslər olduğu barədə məlumat əldə etdim. Onlarla təmas keçdim və bəlli oldu ki, onlar Səfəvi və Nadir şah dövründə Hindistan yarımadasına və Əfqanıstana fəth üçün gedən və orada qalan qızılbaşların övladlarıdır" deyən təşkilatın sədri məlumat verir ki, təxmini hesablamalara görə, hazırda dünyada 3 milyondan çox Qızılbaş soyadı daşıyan şəxs yaşayır. Onlar xarici ölkələrdə özlərinə dövlət strukturlarında, hərbi idarələrdə yer tutublar, həmçinin, tibb, mədəniyyət və digər sahələrdə kifayət qədər uğur qazanıblar.

Babək Hüseynli bildirir ki, dünyadakı qızılbaşlarla təmaslar artıqca o, feysbuk sosial şəbəkəsində "Qızılbaş Unity" adlı qrup yaradıb və 2-3 il ərzində davamlı olaraq Qızılbaş irsinin davamçılarına Azərbaycan, onun mədəniyyəti, eyni zamanda tarixi, Səfəvi və Nadir şah dövrü barədə məlumatlar verib. Sıraları zamanla artıqca isə təşkilatın qərarına gəliblər. Beləliklə, 2022-ci ildə "Qızılbaş" Qlobal İrsi Şurası Təşkilatı rəsmi olaraq Kanadada qeydiyyatdan keçib. Bunu yaratmaqda məqsəd öncədən Azərbaycan tarixi torpaqlarından köçərək, digər ölkələrdə məskunlaşan Qızılbaşsəhli soydaşlarımızın birgə fəaliyyətini koordinasiya etmək, onlara Azərbaycan dili və mədəniyyətini tanımaq, ölkəmizə, cəmiyyətimizə inteqrasiya etməkdir.

Hazırda təşkilatın dünyanın 40-dan çox ölkəsində yaşayan 3500-dən çox üzvü var və onlar yaşadıqları ölkələrdə Azərbaycana layiqincə töhbə

qarşı müəyyən siyasi qərarların alınmasına qarşı çıxıblar, iradələrini ortaya qoyublar və postmüharibə dövründə də belədir: "Bu ilin sentyabrında Qarabağ keçirilən anti-terror tədbirlərindən sonra Azərbaycana qarşı Kanadada hökumətin ciddi təzyiqləri gözlənilirdi. Qətnəmə qəbul olunması və məsələnin BMT-yə çıxarılması gündəmdə idi. Lakin Kanada və ətraf ölkələrdə Qızılbaş diasporu güclü formalaşdıq üçün, bu qətnəmənin qəbul edilməsinə imkan verilmədi".

Təşkilat sədri məlumat verir ki, gələcək ilin fevral-mart aylarında Kanadadan parlament üzvlərinin və müxtəlif dövlət adamlarının Azərbaycana səfərinin təşkil olunması ilə bağlı proqramları var. Həmçinin onların Qarabağ səfəri planlaşdırılır ki, realqları öz göz-ləri ilə görsünlər.

Tarixin izi ilə...

Xatırladaq ki, bu il noyabrın sonlarında Bakıda Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illiyi çərçivəsində "Azərbaycanda Qızılbaş irsi: tarixin izi ilə" mövzusunda beynəlxalq konfrans keçirilib. Tədbir Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu və "Qızılbaş" Qlobal İrsi Şurası Təşkilatının birgə dəstəyi ilə baş tutub. Konfransda "Qızılbaş" Qlobal İrsi Şurasının Pakistan, Türkiyə, ABŞ, Kanada, Birləşmiş Krallıq, Sinqapur və Əfqanıstan üzrə təmsilçiləri iştirak ediblər. Beynəlxalq konfransın iştirakçıları Şuşaya səfərləri isə xoşbəxtlik hissləri, emosional duyğularla müşayiət olub. Qonaqlar yolları erməni qəsbkarlarının 30 illik işğal dövründə Qarabağda törətdikləri vandalizm aktlarını, dağıntıların və postmüharibə dövründə

aparılan genişmiqyaslı quruculuq-bərpa işlərinin şahidi olublar. Qızılbaş irsinin davamçılarının musiqi beşiyi, mədəniyyət paytaxtımız Şuşanın yaranma tarixi, inkişafı, işğal illərində azərbaycanlıların tarixi izlərini silmək məqsədilə erməni vandallarının şəhərdəki tarixi memarlıq, mədəni və dini binalarını dağıtması barədə ətraflı məlumat verilib. Qonaqlar güllələnmiş heykəllərin yerləşdiyi meydanı, Xurşidbanu Natəvanın evini, "Xan qızı" bulağını, Yuxarı Gövhər ağa məscidini, Molla Pənah Vaqifin məqbərəsini, Gəncə qapısını, Şuşa qalasını və Cıdır düzünü ziyarət ediblər.

aparılan genişmiqyaslı quruculuq-bərpa işlərinin şahidi olublar. Qızılbaş irsinin davamçılarının musiqi beşiyi, mədəniyyət paytaxtımız Şuşanın yaranma tarixi, inkişafı, işğal illərində azərbaycanlıların tarixi izlərini silmək məqsədilə erməni vandallarının şəhərdəki tarixi memarlıq, mədəni və dini binalarını dağıtması barədə ətraflı məlumat verilib. Qonaqlar güllələnmiş heykəllərin yerləşdiyi meydanı, Xurşidbanu Natəvanın evini, "Xan qızı" bulağını, Yuxarı Gövhər ağa məscidini, Molla Pənah Vaqifin məqbərəsini, Gəncə qapısını, Şuşa qalasını və Cıdır düzünü ziyarət ediblər.

aparılan genişmiqyaslı quruculuq-bərpa işlərinin şahidi olublar. Qızılbaş irsinin davamçılarının musiqi beşiyi, mədəniyyət paytaxtımız Şuşanın yaranma tarixi, inkişafı, işğal illərində azərbaycanlıların tarixi izlərini silmək məqsədilə erməni vandallarının şəhərdəki tarixi memarlıq, mədəni və dini binalarını dağıtması barədə ətraflı məlumat verilib. Qonaqlar güllələnmiş heykəllərin yerləşdiyi meydanı, Xurşidbanu Natəvanın evini, "Xan qızı" bulağını, Yuxarı Gövhər ağa məscidini, Molla Pənah Vaqifin məqbərəsini, Gəncə qapısını, Şuşa qalasını və Cıdır düzünü ziyarət ediblər.

aparılan genişmiqyaslı quruculuq-bərpa işlərinin şahidi olublar. Qızılbaş irsinin davamçılarının musiqi beşiyi, mədəniyyət paytaxtımız Şuşanın yaranma tarixi, inkişafı, işğal illərində azərbaycanlıların tarixi izlərini silmək məqsədilə erməni vandallarının şəhərdəki tarixi memarlıq, mədəni və dini binalarını dağıtması barədə ətraflı məlumat verilib. Qonaqlar güllələnmiş heykəllərin yerləşdiyi meydanı, Xurşidbanu Natəvanın evini, "Xan qızı" bulağını, Yuxarı Gövhər ağa məscidini, Molla Pənah Vaqifin məqbərəsini, Gəncə qapısını, Şuşa qalasını və Cıdır düzünü ziyarət ediblər.

...Qızılı dona bürünmüş Topxananın xəzəlləri üzərində sübh şəhərin sığırtaq parladığı bir son bahar səhərində varmışdılar zəfər qalası Şuşaya...

Əzəyində nərillikli çaylar axan sıldırım qayaların üzərində uzanıb gedən Cıdır düzündə dayanıb heyranlıqla bütün Qarabağı süzmüşdürlər...

Qardan başı çalmalı dağlardan əsən yarı iltıq, yarı sazaqlı mehlin çəmənərdən qoparıb gətirdiyi güz çiçəklərinin qoxusunu sına dolusu ciyərlərinə çəkdikcə, Yuxarı Gövhər ağa məscidində ucalan azan səsi ruhlarına məlhəm kimi yayıldıqca bir anlıq onlara əl gəlmədi ki, ana laylasına qulaq verir, ana həmrizinin isti nəfəsini duyurlar...

Bu doğma xir, bu ecazkar səx nələri haftələrdə oymamışdı ki... Bir andaca özlərini yüz illərin o üzündə, əsrlərin o tayında hiss etmişdilər...

Haradasa şeypurlar gurlamışdı, kamandan açılan oxlar vıyıldamış, bir-birlərinə dəyərək ətrafa qığılcımlar saçan qılınc və qalxanlar şaq-qıldamış, cəng meydanında şah qalxan atların kişməməsi, yağını qarşılarda diz çökdürən cəngavərlərin nərəsi yerli-göyü tötürmüşdü... Elə bu zaman qızılı üfşükdə Günəşin iti şəfəqlərini yaraq siyah yallı atı ilə çapa-çapa irəliləyən bir sərkərdə görünmüşdü... Başına qırmızı tac qoymuş 14 yaşlı, şabalıdı saçlı, ağ üzülü və qoç baxışlı bir igid...

İlahi, bu əsrarəngiz mənərə qarşısında heyrdən bir anlıq lal heykəldə dönmüş, ürəklorindən süzülərək kırıqlarında gılənlənən qəhərqarışq sevinc göz yaşları damla-damla torpağa qarışmış, bir ağzıdan hayqırmışdılar:

"Şahların şahı", "Mürşidi-kamil", Şah İsmayıl Xətai...

Bunlar qızılbaşlar idi... Düz altı əsr əvvəl Azərbaycandan köç edən qızılbaşlar, bir də Şuşa Zəfərindən sonra Vətənə, əcdadlarının ruhu dolayan yurdlarına qürurla dönmə müasir davamçıları...

Şuşa-Xankəndi Zəfəri qızılbaşların da qürur mənbəyidir

Onlar əsrlər əvvəl dünyanın dörd bir yanına səpələniblər...

Müxtəlif ölkələrdə yaşayıblar, yaradıblar, o ölkələrin kimliklərini daşıyıblar...

Ən yüksək vəzifələrə, deputatlıq, nazirlik, prezidentlik mənəbənə qədər yüksəliblər...

Fərqli xalqların mədəniyyətlərini öz ediblər, dillərində danışdıblar, amma heç zaman milli kimliklərini unutmayıblar, soyköklərinə bağlı qalıblar, Qızılbaş irsini yaşadıblar...

Ana vətənləri Azərbaycanla aralarında qırılmaz bağ yaradan isə bəzən nənələrinin toxuduqları xalçalara sevgi ilə işlədikləri bir çeşni, babalarının fəxrli divardan asdıqları qızılı işləməli bir xəncər, bəzən isə ata-analarının onları doğma Azərbaycanda dilində səsləmələri, özizləmələri olub...

Onlar heç zaman Azərbaycana görməsələr belə ruhlarına aşılanan vətən eşqi ilə daim ürəklorində torpaqlarına, milli kimliklorinə sevgini yaşadıblar...

Bir gün mütləq ana Vətənin onları səsləyəcəyinə, doğma yurda dönəcəklərinə olan tükənəməz inanıblar...

Budur, artıq qızılbaşlar əsrlərdə yol göldikləri həmin tarixi məqama, vətənlə müqəddəs anlara yetişiblər, böyük fəxarət hissi ilə Azərbaycana ziyarətində çıxıblar...

Bu gün qızılbaşlar vaxtilə fəth Şah İsmayıl Sofəvinin yaratdığı 2 milyon 800 min kvadrat kilometrə qədər hüddulları olan Azərbaycan Səfəvi İmperiyasının varisi olan müstəqil Azərbaycan dövlətinin gücünə, qüdrətinə, dünyadakı nüfuzuna misilsiz vurunluqla şahidlik edirlər, Qarabağda, Şuşada, Xankəndidə əbədi dalğalandırılan müqəddəs bayraqlarımızla qürur duyurlar...

Bəli, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin sərkərdəliyi ilə qazanılan parlaq Şuşa-Xankəndi Zəfəri dünya qızılbaşlarını da əbədi olaraq bir araya gətirib.

Tarixi çağırış

Məşhur türk tayfalarını birləşdirən Qızılbaşlıq Azərbaycanda yaranıb. O da təsadüfi deyil ki, məhz bu tayfa hakim mövqədə olduğu üçün Səfəvilər dövləti daha çox "Qızılbaşlar dövləti" kimi adlandırılıb, tanınıb.

Qızılbaşlığın adı, ideyası, mənası barədə müxtəlif fikirlər, rəvayətlər mövcuddur. Rəvayətlərin birində qeyd olunur ki, Məhəmməd Peyğəmbər (s) Uhd müharibəsində yaralanıb, axan qanları onun başında qızıl halqa yaradır. Bundan sonra Həzrət Əli (ə) başında qırmızı tac ilə müharibələrdə iştirak edir. Əhli-beyt (ə) davamçıları olan Qızılbaşlar adı da buradan gəlmişdir.

Alman alimi Brokelmana görə isə, atasının ölümündən sonra Şeyx Heydər öz təriqətində yeniliklər edərək yeni bir baş örtüyünü mü-

Uzun ayrılıqdan sonra doğma yurdun qoynuna dönmək böyük xoşbəxtlikdir

Otuz ildən çox idi ki, Zəngilanda gecələmədik, səhərləri doğma ocaqlarımızda açmırdıq. O günün həsrətini yaşayırdıq. Şükürlər olsun ki, otuz ildən sonra həsrətə son qoyuldu, ilüq bir payız günündə arzularımıza çatdıq, istəklərimizə qovuşduq. Bir ildən çoxdur ki, Zəngilan rayonunun Ağalı kəndinə qayıtmış sakinlər də səhərlərini doğma el-obalarında açır, günəşin doğmasını hər gün böyük sevinc içində qarşılayırlar.

Ağalı kəndində qarşılaşdığımız insanların üz-gözündən sevinc süzülürdü. Onlar əvvəlki illərdəkindən bəxtəvar və xoşbəxt görünürdülər. İşğaldan azad olunduqdan sonra salınmış bu kəndin küçə və məhəllələrini gözürük. Hər tərəfdə səliqə-sahman və təmizlik hökm sürür. Bir xətt boyunca çəkilmiş səkilər, yerə düşənmiş daşlar, salınmış yaşıllıq, sıra ilə ekilmiş ağaclar ətrafa bənzərsiz gözəllik verir, baxanların zövqünü oxşayır. Evlərin həyətlərində sakinlər gözə dəyir. Hava elə də soyuq olmadıqdan camaat həyətbacada işləyir, səliqə-sahman yaradır.

Uzun illər elindən, obasından uzaq düşmüş adamlar doğma ocaqlarına qayıdılar. Qayıdan kimi də torpaqla dil tapıb əkin-biçin işinə başlayırlar. Həyətlərin hamısında yaşıllıq gözə dəyir. Kənd sakinləri dövlətin onlara tikdiyi evlərə döndükləri gündən Ağalı kəndini daha da gözəlləşdirməyə çalışırlar.

Evlərin birinin qarşısından keçəndə həyətdə səliqə-sahman yaradan sakinlərin işgüzarcasına çalışması diqqətimizdən yayınmadı. Uzun çətin həsrətdən sonra kəndlilərə dönmüş insanlar torpaqlarını əkilər-becərdilər. Gələn il götürəcəkləri bol məhsulun bünövrəsini qoyurdular.

Bu zəhmətkeş insanlarla görüşmək üçün həyətlərinin qapısını döydük. Evin ağsaq-qalı yaxınlaşdı bizi qarşıladı. Əl verib görüşdük, yaxından tanış olduq. Öyrəndik ki, Meylağa Quliyev 1993-cü ilin oktyabrında doğma kəndləri olan Ağalıdan ailəsi ilə birlikdə qaçqın düşüb. Ermənilər Mey-

lağa kişini iki oğlu - Xaliq və İlqar doğma ocaqlarından di-dərgin salandan sonra çox çətin günlər yaşamağa başladılar. Həmin vaxtlar böyük oğlu Xaliq səkkiz, balaca İlqar isə iki yaşında olub.

- Getsin o günlər bir də gəlməsin, - deyər Meylağa Quliyev sözbə sözbə. - Erməni işğalçıları bizi doğma ocaqlarımızdan didərgin salandan sonra olmanın əzab-əziyyətə çəkdi. Bir müddət Nizami rayonundakı uşaq bağçasında, sonra isə Sabunçu rayonunda məskunlaşdıq. Harada olsaq, harada yaşasaq da, kəndimizin yerini, rahatlığını heç nə vermir.

Doğma ocaqlarımızın həsrətini çəkir, tezliklə el-obamıza qayıtmağı arzulayırdıq. Ümid edirdik ki, gündən-günə güclənən, qüdrətlənən ordumuz Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi altında torpaqlarımızı erməni işğalçılarından mütləq azad edəcək. Ona görə də doğma ocaqlarımıza dönmək ümidi ilə yaşayırdıq. Şükürlər olsun ki, 2020-ci ilin payız günlərində ümidlərimiz çiçək açdı. İllərdən bəri ürəklərimizi sıxan həsrətə, intizara son qoyuldu. 27 sentyabr 2020-ci ildə erməni təxribatı nəticəsində başlanan Vətən müharibəsi Azərbaycan Ordusunun qələbəsi ilə başa çatdı. Həmin günlər

sevincimizin həddi-hüdudu yox idi. Prezident İlham Əliyevin televiziya ilə xalqa müraciətini böyük səbirsizliklə gözləyirdik. Dövlət başçısı qoynunda dünyaya göz açdığımız Ağalı kəndinin erməni işğalından azad olduğunu 21 oktyabr 2020-ci ildə elan etdi. Bu xəbəri eşidəndə sevincdən gözələrim yaşardı, evdə hamı bir-birini təbrik etdi.

Xeyli müddətdir ki, Prezident İlham Əliyevə minnətdarlıq hissi ilə doğma ocaqlarımıza dönmüşük. Çox sağ olsun dövlətimiz ki, bizim üçün hər-tərəfli şəraiti olan gözəl evlər tikib. Bu evlərdə çox rahat yaşayırıq. Hamıya əkin-biçin üçün geniş həyətdə verilib. İndi təmizlik işləri aparırıq. Ötən il əkilən ağaclar artıq xeyli böyüyüb. Kəndimizin torpağı çox güclüdür. Gələn il bu ağaclar artıq bar verəcək. Şükürlər olsun ki, əzab-əziyyətlərlə dolu qaçqınlıq həyatı arxada qaldı. İndi ömrümüzün ən gözəl günlərini yaşayırıq.

- Mən doğma ocaqlarımızdan qaçqın düşəndə səkkiz yaşım içindəydim, - deyər Xaliq Quliyev söhbətində qoşuldu. - Yaşım az olsa da, həmin günlərdə baş verən hadisələr olduğu kimi xatırlayıram. Erməni işğalçıların hücumu zamanı camaatın ev-çiyindən necə həyəcanla qaçdığı heç vaxt yadından çıxmıyacaq. Bu gün böyük sevinc içindəyik. Çünki

otuzillik həsrətə son qoyulub, doğma ocaqlarımıza qayıtmış. Ömrümüzün ən xoşbəxt günlərini yaşayırdıq. Üzümüz gültür, qəlbimiz açıdır. İndi həyatımızın torpağını alaqlardan, keçən il ekilmiş ağacların, şitillərin quruluşundan təmizləyirik, səhəri gələn ilin əkininə hazırlayırdıq. Torpaqda işlədikcə hiss edirik ki, əsl sahiblərini qoynuna aldığımıza görə onun da üzü gültür...

Doğma ocaqlarına döndüyünə görə kiçik qardaş İlqar da özünü xoşbəxt sanır. Söhbət zamanı o, dedi ki, erməni işğalçıları Ağalımla keçirəndə yaşa olub. Ona görə də heç nə xatırlamır. Kəndə qayıdandan əvvəl vətəncəsinə dağıldığını görəndə ermənilərə olan nifrəti daha da artıb: "Yer üzündə ermənidən vəhşi, qəddar ikinci bir millət yoxdur. Bütün evlər barbarsına dağıdılıb. Ağaclar kəsilib, yaşıllıqlar məhv edilmiş. Hər addımda erməni vəhşiliyinin, erməni qəddarlığının izi qalıb. Böyük sevinc içində doğma torpaqlarımıza qayıdan biz, keçmiş məcburi köçkünlər evimizi, həyatımızı daim səliqə-sahmada saxlamağa çalışırıq. Bunun üçün həmişə işləyirik, çalışırıq. Dövlətimiz bizim kənddə yaşamağımıza və işləməyimiz üçün hər-tərəfli şərait yaradıb. Gecələr Ağalı kəndində yanan gur işıqlar ətrafı gündüz kimi göstərir. Buna görə də doğma ocaqlarımız təkcə gündüzlər deyil, gecələr də çox yaşayışıq və bənzərsiz görünürlük. Kənd başdan-ayağa işığı, nura boyanır. Belə gözəl bir şəraitdə yaşamaq da, işləmək də olduqca xoşdur. Bizim üçün belə yüksək səviyyədə şərait yaratdığına görə bütün kənd camaatı adından Prezident İlham Əliyevə dərin minnətdarlığını bildiririk".

Keçmiş məcburi köçkünlərdən eşitdiyim xoş duyulu, minnətdarlıq dolu sözlərdən bir daha əmin oldum ki, uzun illər həsrətini çəkdiyi doğma ocaqlarımızın qoynuna qayıtmaqdan böyük xoşbəxtlik yoxdur. Əminlik hissi ilə demək olar ki, yaxın zamanlarda belə xoşbəxt günləri yaşamaq üçün keçmiş məcburi köçkünlərə nəşib olacaq.

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"

Davamlı inkişaf strategiyasının yeni hədəfləri

Mingəçevir Dövlət Universitetində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 100-cü ildönümünə həsr olunmuş "Davamlı inkişaf strategiyası: global tendrlər, milli təcrübələr və yeni hədəflər" mövzusunda keçirilən II Beynəlxalq elmi konfrans uğurla başa çatıb.

Elm və Təhsil Nazirliyi, İqtisadiyyat Nazirliyi və Mingəçevir Şəhər İcra Hakimiyyətinin dəstəyi ilə baş tutan beynəlxalq konfrans MDU, Türkiyənin Qazi Universiteti, Ankara Hacı Bayram Veli Universiteti, Kayseri Universiteti, Litvanın Mikolas Romeris Universiteti, Kiyev Milli Texnologiya və Dizayn Universiteti və Qırğız İqtisad Universitetinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilib. Beynəlxalq konfransın dünyanın 9 ölkəsinin ali təhsil müəssisələri, elmi tədqiqat institutları və müvafiq qurumlardan akademik heyət üzvləri, alimlər və ekspertlər qatılıblar.

Konfransın açılışında çıxış edən MDU-nun rektoru Şahin Bayramov tədbirin davamlı iqtisadi inkişafın global tendrləri, ekoloji dayanıqlılığın təmini, sosial-iqtisadi hədəflərin dayamlı inkişaf məqsədləri ilə uyğunluğunu, Dördüncü Sənaye İnkilabından irəli gələn reallıqları, regionların tarazlı inkişafı, davamlı enerji təminatı, postkonflikt dövründə

müasir tendensiyalar, keyfiyyətli təhsil sahəsində milli və beynəlxalq təcrübələr, yüksək rifah cəmiyyəti və digər mövzularda həyata keçirilən tədqiqatların əsas nəticələrinin təqdim olunması və elmi diskussiyaların aparılması məqsədi daşıdığını diqqətə çatdırıb. Vurgulayıb ki, BMT tərəfindən qəbul edilmiş "Dünyamızın transformasiyası: 2030-cu ilədək dayanıqlı inkişaf sahəsində Gündəlik", eləcə də "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişaf dair Milli Prioritetlər", "Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyası", digər milli və beynəlxalq strateji sənədlərdən irəli gələn vəzifələrin icrasına töhfə verilməsi məqsədilə beynəlxalq konfransın dövrü olaraq keçirilməsi nəzərdə tutulub.

MDU-nun evsahibliyi ilə ikinci dəfə keçirilən konfrans həm yerli, həm də xarici ictimaiyyət tərəfindən maraqla dərinləşdirilib. Konfransın davamlı inkişaf strategiyasında yeni mərhələnin başladığını qeyd edən icra başçısı bununla bağlı global tendrləri, milli təcrübə-

milikdə 562 tezis və məqalə daxil olduğunu bildirdi.

Konfransın mövzusunun aktuallığından və əhəmiyyətindən bəhs edən elm və təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov davamlı inkişafın təmin edilməsinin Azərbaycanın dövlət siyasətinin prioritetlərindən olduğunu diqqətə çatdırıb. Bu istiqamətdə ali təhsil müəssisələrinin üzərinə düşən öhdəliklərdən bəhs edən nazir müavini konfransda təqdim ediləcək məruzələrin və aparılacaq müzakirələrin faydalı olacağına əminliyini bildirib, konfrans iştirakçlarına uğurlar arzulayıb.

Mingəçevirdə aktual global mövzuda keçirilən beynəlxalq elmi konfransda iştirak etməkdən məmnunluğunu bildirən şəhər icra hakimiyyətinin başçısı İlham İsmayılov hazırda Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə uğurla davam etdirilən siyasi kursun Azərbaycanı dünyanın qüdrətli dövlətlərindən birinə çevirdiyini vurğulayıb. Tarixi Zəfərdən sonra Azərbaycanın davamlı inkişaf strategiyasında yeni mərhələnin başladığını qeyd edən icra başçısı bununla bağlı global tendrləri, milli təcrübə-

ləri və yeni hədəfləri özündə ehtiva edən beynəlxalq konfransın maraqlı və məhsuldar olacağına inandığını söyləyib.

Daha sonra plenar iclas keçirilib. Bundan sonra isə konfrans 10 üzvə və 18 onlayn təlimlə iclasları ilə işini davam etdirib. Beynəlxalq elmi konfrans çərçivəsində MDU və Türkiyənin Kayseri Universiteti arasında əməkdaşlıq protokolu imzalanıb. Protokol qarşılıqlı maraqlı sahələrdə universitetlərin ortaq fəaliyyətlərini ehtiva edir.

Beynəlxalq elmi konfransın xarici qonaqları Heydər Əliyev Mərkəzini, "Azərbaycan İES" MMC-ni və Mingəçevir Sənaye Parkını ziyarət ediblər.

Həmçinin beynəlxalq elmi konfransın qonaqları MDU-nun tələbə və magistrantları üçün ustad dərsləri keçiblər. Daha sonra qonaqların MDU-nun akademik və inzibati heyət üzvləri ilə görüşləri təşkil edilib. Görüşlərdə bir sıra konkret istiqamətlər üzrə əməkdaşlığın reallaşdırılmasına dair ilkin razılıqlar əldə edilib.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

AZƏRTAC Fransa mətbuatında əməkdaşları ilə bağlı yayılan dezinformasiyanı qəti şəkildə pisləyir

Fransa mətbuatında guya AZƏRTAC-ın əməkdaşlarının Yeni Kaledoniya Fransada sabitliyi pozmaq üçün gəndərdildiyi, hətta onların "casus" adlandırıldığı dezinformasiya tirajlanır.

Xatırladaq ki, AZƏRTAC-ın iki jurnalisti redaksiya tapşırığını yerinə yetirmək üçün 2023-cü il dekabrın 3-də Yeni Kaledoniya əzam olunmuşdular. Onlardan biri GUYA VİZASININ OL-MAMASI bəhanəsi ilə ölkəyə buraxılmayıb, bir sutka polis nəzarətində saxlanıldıqdan sonra ölkədən çıxarıldı. Uzun müddətdir ki, jurnalist fəaliyyəti ilə məşğul olan əməkdaşlarımız "casus" damğasının vurulması qəbul edilməyib. Jurnalistimizə qarşı edilən haqsızlıqdan və bunun bütün dünyaya yayılmasından sonra belə bir yazının meydana çıxması onu göstərir ki, bu dezinformasiyanın arxasında Fransa rəsmi qurumları dayanır. Bu, Yeni Kaledoniya jurnalistimizə qarşı törədilən haqsızlıqı ört-basdır etmək cəhdindən başqa bir şey deyildir. Yeni Kaledoniya əzadlıq tələbi ilə yürüş çıxarılaraq haqq səsinə dünyaya çatdırmaq istəyən jurnalistlərin Fransa hökumətinin bu cür qeyri-rəsmi formada "casus" damğası vurmaq cəhdi demokratiya, azad söz, media azadlığı kimi fundamental prinsiplərin tələblərinə qarşı çox böyük həmirsizlikdir.

Jurnalistimizə qarşı Yeni Kaledoniya edilən haqsızlıqı hətta Kaledoniya İttifaqı siyasi partiyasının prezidenti Daniel Qoa da öz açıqlamasında pisləyib. Onun jurnalistimizə yazdığı məktubda deyilir: "Kaledoniya İttifaqı siyasi partiyasının prezidenti, Kanak və Sosialist Milli Əzadlıq Cəbhəsinin (FLNKS) sözcüsü olaraq, 2023-cü il dekabrın 3-də Numeaya səfəriniz zamanı məruz qaldığınız ayrı-seçkiliklə əlaqədar Sizə tam dəstəyimi ifadə etməyə istəyirəm. Biz bir daha müstəmləkə hökmranlığı altında olan xalqlara bağlı məlumatların yayılmasına qarşı həqiqətən ifrat müstəmləkəçi münasibətinin şahidi olduq".

Feyk məqalədə qeyd edilir ki, Fransanın müdafiə naziri həmin ərəfədə Yeni Kaledoniya səfər edib və jurnalistlər də məhz bunu işıqlandırmaq üçün oraya gediblər. Həmçinin məqalədə jurnalistlərin "casus" olduğu yazılır. Bununla da onlar özünü təkbiz etmiş olurlar - bir tərəfdən yazırlar ki, jurnalistlər ora hadisələri işıqlandırmaq üçün gediblər, ardınca isə onları "casus" adlandırılır. Qeyd etməliyik ki, AZƏRTAC-ın jurnalistlərinə redaksiya tapşırığı məhz dekabrın 5-də keçirilmiş müstəqillik mitinqinin işıqlandırılması olub. Bundan əlavə, əməkdaşlarımız yerli kanak xalqının həyat tərzi, sosial-iqtisadi vəziyyəti, mədəniyyəti haqqında reportajlar hazırlamalı idilər. Təəssüf ki, verilən redaksiya tapşırıqları bir əməkdaşımızın ölkəyə buraxılmasına səbəbənən tam olaraq yerinə yetirilməyib.

AZƏRTAC məqalədə qeyd olunan absurd və cəfəng iddiaları qəti şəkildə rədd edir və bunu təxribat xarakterli feyk informasiya sayır. Fransa mediasının bu cür dezinformasiya yaymasını azad mətbuat göstəricisi yox, məhz beynəlxalq ictimaiyyətdə çaşqınlıq yaratmaq və həqiqətləri gizlətmək cəhdi kimi qətiyyətlə pisləyirik.

Müsabiqələrin qalibləri mükafatlandırılmışlar

Ağstafada "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində keçirilən müxtəlif növ idman və intellektual bilik yarışlarında fərqlənən qaliblər mükafatlandırılmışlar.

Ağstafa Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Seymur Orucov çıxış edərək müstəqil Azərbaycanın məmarı və qurucusu Heydər Əliyevin xidmətlərindən danışıb, onun respublikamıza rəhbərlik etdiyi bütün dövrlərdə canı qədər sevdidiyi Azərbaycanın iqtisadi yüksəlişinə namına gördüyü işləri diqqətə çatdırıb.

"Heydər Əliyev və Azərbaycan tarixi", "Əsrin Lideri" adlı intellektual bilik yarışmalarının, "Heydər Əliyev və bütöv Azərbaycan" adlı seir və müəllimlər arasında keçirilən "Tarixi abidələrdə təhsilin rolu" adlı bilik müsabiqələrinin, eləcə də pnevmatik tir və mini-futbol yarışlarının qalibləri rayon icra hakimiyyətinin fəxri fərmanları və qiymətli hədiyyələri ilə təltif olunmuşlar.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Qərbi Azərbaycandan olan qaçqınların hüquqları bərpa edilməlidir

tərəfindən addım-addım həyata keçirilir. Sevincdirici haldır ki, artıq bu ümummilli məsələyə nömrəli Azərbaycan əhalisi, həm də dünya azərbaycanlıları qoşulub. Bu məsələdə dövlət və qeyri-dövlət qurumları ilə yanaşı, Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi daha diqqətçəkəndir.

Qərbi Azərbaycana Qayıdış Konsepsiyası ilə bağlı Milli Məclisdə məsələnin müxtəlif aspektlərini dair dörd dəfə geniş dinləmə keçirilib. Parlamentin Sədri Sahibə Qafarovanın təşəbbüsü ilə növbəti ictimai dionləmə parlamentin Gənclər və İdman komitəsinin təşkilatçılığı ilə "Keçmişdən gələcəyə çağırış: Qərbi Azərbaycana qayıdış fəlsəfəsi gənclərin baxışı" mövzusunda reallaşdı.

Milli Məclis Sədrinin müavini, Gənclər və İdman komitəsinin sədri Adil Əliyev Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında rəşadətli Azərbaycan Ordusunun 44 günlük Vətən müharibəsində, lokal xarakterli antiterror tədbirləri zamanı qazandıqı qələbələrini ərazi bütövlüyümüzü və suverenliyimizi tam bərpa etməklə yanaşı, Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımızın da öz tarixi torpaqlarına qayıdışı üçün yaratdığı imkanlardan söz açdı. O, Ermənistanın qovulmuş azərbaycanlıların hüquqlarının bərpasının, Qərbi Azərbaycana qayıdış məsələsinin ölkə rəhbərliyinin diqqət mərkəzində olduğunu vurğulayaraq, soydaşla-

rımızın hüquqlarının bərpası, onların dinc şəkildə öz tarixi torpaqlarına qayıtması işində gənclərin üzərinə düşən vəzifələr barədə fikirlərini bölüşüb.

Qərbi Azərbaycan İcmasının (QAİ) İdarə Heyətinin sədri, Milli Məclisin deputatı Əziz Ələkbərov Prezident İlham Əliyevin 2022-ci il dekabrın 24-də Qərbi Azərbaycan İcmasının inzibati binasında söylədiyi nitqi ilə soydaşlarımızın hüquqlarının bərpasında yeni bir mərhələyə - Qayıdış Konsepsiyasının həyata keçirilməsi mərhələsinə start verildiyini bildirdi. İcmannın sədri Qərbi Azərbaycan ərazisində tarixi abidələrimizin, mədəni irsimizin tanındılması, təbliğ olunması, qərbi azərbaycanlıların qayıdış tələbinin beynəlxalq müstəviyə çıxarılması ilə bağlı gördüyü işlər barədə açıqlamasında bütün azərbaycanlıların, o cümlədən gənclərin fəallığının artırılmasını xüsusi vurğulayıb.

Dinləmədə Milli Məclisin komitə sədrləri Əhliman Əmiraslanov (QAİ-nin Ağsaqqallar Şurasının sədri), Musa Quliyev (QAİ-nin Nəzarət-təftiş komissiyasının üzvü), Gənclər və İdman komitəsinin sədrinin müavini Şahin İsmayılov, deputatlar Hikmət Məmmədov (QAİ-nin İdarə Heyətinin sədr müavini), Kamal Cəfərov (QAİ-nin Gənclər Birliyinin sədr müavini), Ramil Həsən (QAİ-nin İdarə Heyətinin sədr müavini), Etibar Əliyev (QAİ-nin Ziyalılar Şurasının üzvü), Se-

vinc Hüseynova, Cəbi Quliyev, Elnur Allahverdiyev, Vüqar İskəndərov və Müşfiq Cəfərov, Gənclər Fondunun icraçı direktoru vəzifəsini icra edən Qədir Xəlilov, İndira Hacıyeva və digər şəxslər çıxışlarında azərbaycanlıların indiki Ermənistanın - öz dədə-baba yurdlarından kütləvi şəkildə didərgin salınması ilə bağlı həqiqətlərin, orada qalan mədəni irsimizin, tariximizin öyrənilməsi işində və Qərbi Azərbaycana qayıdış prosesində gənclərin rolunun artırılması və digər məsələlər barədə fikirlərini bildiriblər, tökliflərini səsləndiriblər.

Qərbi Azərbaycan İcması son bir il ərzində siyasi-mədəni müstəvidə dünyanın nüfuzlu beynəlxalq qurumları və qeyri-hökumət təşkilatları ilə geniş əlaqələr qura bilib. Dünya haqqın, ədalətin bərpası, insan hüquqlarının pozulmasının qarşısının alınması və problemlərin aradan qaldırılması istiqamətində atdığı addımlar, məktub, müraciət və bəyanatları böyük əks-səda doğurub.

Qərbi Azərbaycan İcması dünyanın bütün beynəlxalq təşkilatlarından Azərbaycanı qəti qorazlı siyasətdən ol çökəməyi və bölgədə sülhün bərqərar olunmasına mane olmamağı tələb edir.

Rəhman SALMANLI,
"Azərbaycan"

Cənubi Qafqazda azərbaycanlılara, eləcə də digər azsaylı xalqlara qarşı ermənilərin həyata keçirdiyi soyqırımı və deportasiya məsələlərinin ətraflı şəkildə tədqiqi tarixi zərurətdən irəli gəlir. Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1997-ci ildə imzaladığı soydaşlarımızın Ermənistan ərazisindəki tarixi torpaqlarından kütləvi deportasiya edilməsinə siyasi-hüquqi qiymətini verilməsi haqqında fərmanından sonra bu məsələ sistemli şəkildə alınıb, onun bugünkü nəslə və dünya xalqlarına çatdırılması daha da genişləndirilmişdir.

Bu siyasi kurs 20 ildir ki, Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Xatırladaq ki, 24 dekabr 2022-ci ildə Prezident İlham Əliyevin tövsiyəsi ilə Azərbaycanın Qarabağ müharibəsindən sonrakı dövr üçün yeni strateji xəttini ehtiva edən Qərbi Azərbaycana Qayıdış Konsepsiyası qəbul olunub və Qərbi Azərbaycan İcması

REGIONLAR

Köhnə yol yenidən qurulur

Ələt-Astara-İran sərhədi yolu keçən əsrin əvvəllərində torpaq yolu olub. Əsasən at arabaları bu yolla kiçik kəndləri, obaları, yaşayış məntəqələrini keçərək Bakıya və digər yerlərə gedib-gəlirdi. Yolu kənarında yerləşən həmin yaşayış məntəqələrindəki adamlar alış-veriş üçün bu yollardan istifadə edirdilər.

Keçən əsrin 20-ci illərindən sonra yolun əhəmiyyəti daha da artdı. Bakı ilə cənub bölgəsi arasında əlaqələr intensivləşib. Bununla əlaqədar yolda əvvəllər kiçik, sonra isə əsaslı təmir işləri görüldü. İkinci Dünya müharibəsi başa çatdıqdan sonra isə yol yenidən çəkilib. Asfalt yol cənub rayonlarının inkişafında, əhalinin rahatlığının təmin olunmasında mühüm rol oynayıb.

Lakin bu da həqiqətdir ki, həmin dövr yollara indiki kimi diqqət yetirilmirdi. Kosmosu fəth edən bir ölkədə, neft hasil olunan Azərbaycan da asfalt yetərinə istehsal edilmirdi. Bir də standartlar başqa idi, indiki səviyyədə deyildi. Üstünlük Azərbaycanın inkişafına müəyyən çərçivə daxilində icazə verilməsi faktoru da vardı.

Amma problemlər təkcə bunlarla bitmədi. Müstəqilliyimizin ilk illərində də yollarımız baxımsızlıq üzündən daha da bərbad vəziyyətə düşmüşdü. Və bu vəziyyət 100 illik yubileyini böyük saygı ilə qeyd etdiyimiz Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından davam etdi. Yalnız Ulu Öndərin prezident seçilməsi ilə ölkəmizdə sabitlik yarandı, iqtisadi inkişafın təməli qoyuldu, islahatlar həyata keçirildi. Öz milli sərvətlərinin sahibinə çevrilən Azərbaycanda neftdən gələn gəlirlərin mühüm bir hissəsi regionların

sosial-iqtisadi inkişafı dövlət proqramlarının icrasına, o cümlədən yol infrastrukturunun yeniləndirilməsinə yönəldildi. Cənub bölgəsində də yolların dünya standartları səviyyəsində yenidən qurulması başlandı. 2018-ci ildə istifadəyə verilən Ələt-Astara-İran İslam Respublikası sərhədindəki yol yenidən quruldu. Eni 15 metr, 4 hərəkət zolağı olan 204 kilometrlik yeni yol dünya standartlarına cavab verməklə gedilən məsafəni 37-38 kilometr qısaltdı.

Lakin köhnə yol da unudulmadı. Bu yolda nəqliyyatın intensivliyi xeyli azalsa da, o, cənub rayonlarının öz aralarında magistral yolu kimi əhəmiyyətini saxlayırdı. Bu səbəbdən 2022-ci ilin avqust ayında Salyan rayonunun Yenikənd kəndindən, yəni köhnə Ələt-Astara yolunu 32-ci kilometrindən Biləsuvar rayonu ərazisindəki 103-cü kilometrədək hissəsində işlərə start verildi.

Məsləhətçi şirkətin rezident mühəndisi Ramil Əzizovun dediklərindən məlum oldu ki, Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankının vəsaiti hesabına çəkilən yolun sifarişçisi Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi, podratçısı "NWC Gocay Constuction", məsləhətçi şirkət isə İtaliyanın "IRD Engineering" şirkətidir.

Hazırkı işin getdiyi ikinci dərəcəli bu yolun uzunluğu 71 kilometr 180 metrdir. Yolun eni ümumilikdə 15, hərəkət hissəsinin eni 7,5 metr, hərəkət zolağının sayı 2-dir. Çəkiliş zamanı baş verə biləcək sel sularının axılmasından ötrü yerin relyefinə uyğun olaraq müəyyən edilmiş nöqtələrdə ümumi uzunluğu 1548 metr olan 69 dairəvi, uzunluğu 127 metrə qədər 5 düzbucaqlı boru, habelə uzunluğu 338,6 metr olan 7 körpü olacaqdır.

İş gedən yolla irəlilədikcə texnikaların, ağır tonlu yük maşınlarının

dayanmadan çalışdıqlarının şahidi olursan. Bir tərəfdə körpülər salınır, suötürücülər tikilir, digər tərəfdə Salyan rayonunun Babazonun dağında, Astara və İmişlidən daşınmış götürülən torpaq, irihəcmli çay daşları, qırma daş materialları təyin edilmiş yerlərə boşaldılır. Yolun hər iki tərəfinin enlənən özül hissəsinə bəndlənən irihəcmli çay daşları şənsən keyfiyyət və uzunömürlüklüyünə təminat verir. Bütövlükdə görülən bütün işlərin keyfiyyəti xüsusi nəzarətdə saxlanılır. Yolçəkənlər, körpüsənlər yaxşı bilirlər ki, gördükləri iş 5-10 il üçün deyil, 100 illər üçündür. Rezident mühəndisi onu da vurğuladı ki, yolboyunca 3 min 400 metr hissədə işıqlandırma sistemi, 12 min 475 metr hissədə qəzaların qarşısını almaq üçün demir sodd çəpərlər, Dövlət Yol Polisinin təsdiqi ilə 652 yol nişanı, 4 min 12 işıqkəşirici nişan quraşdırılacaq. Yolun sol

və sağ tərəfində 28 dayanacaq inşa ediləcək.

Yolun tikintisi bir an belə sönəmir. Bu qısa günlərin hər dəqiqəsində, yağmursuz keçən hər saatından səmərəli istifadə olunur. Artıq 50 kilometr sahədə torpaq yatağı işi başa çatdırılmışdır. Ən çox vaxt və vəsait aparan körpülərin inşası, demək olar ki, bitmək üzərdir. Hazırda Salyan şəhəri ərazisindən keçən Akkuşa çayı üzərindəki körpüdə tikinti işləri aparılır.

Yolun çəkilişinə müxtəlif marşal 525 maşın və mexanizm cəlb edilmişdir. Fəhlə, mühəndis-mexaniklərin sayı isə 651 nəfərdir. Söz düşmüşkən, qeyd edək ki, yolun çəkilişi ilə məşğul olan şirkətlərin ofisi Salyan rayonunun Marışlı kəndində yerləşir. Buradakı geniş ərazidə asfalt və beton zavodları, maşın təmiri xidməti, daşıyıcı qurğu və s. fəaliyyət göstərir.

Sözgedən obyektə işlərin başa çatdırılması 2024-cü ilin avqust ayının sonlarına planlaşdırılmışdır. Yol istifadəyə verildikdən sonra müqaviləyə əsasən, yarana biləcək qüsurları aradan qaldırılması üçün podratçı təşkilata əlavə olaraq 2 il vaxt verilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Yolu iqtisadiyyatın qan damarı adlandırılır. Yol eyni zamanda mədəniyyətdir, rahatlıqdır. Azərbaycana ayaq basan qonaqlarda, turistlərdə ilk təəssüratı yollarımız yaradır, onlarda ölkəmiz haqqında fikir formalaşır. İndi Votenişinin dörd tərəfində, o cümlədən Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə bu sahədə genişmiqyaslı işlər görülür. Çəkilən geniş yollar, möhtəşəm tunellər, salınan uzun körpülər isə təkcə həyatımızı, işimizi rahat etmir, həm də ölkəmizin qüdrətini göstərir.

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

Qarşılıqlı əlaqələr gələcək əməkdaşlığa hesablanır

Sumqayıt Dövlət Universitetinin (SDU) nümayəndələri Sumqayıt Texnologiyalar Parkında (STP) olublar. "Dəyirmi masa" ətrafında keçən görüşdə STP-nin baş icraçı direktoru Hicran Valehov istehsal və təhsil müəssisələri arasında səmərəli əməkdaşlığın genişlənməsindən məmnunluğunu bildirdi.

Baş icraçı direktor sənaye parkının fəaliyyətindən danışıq perspektiv əməkdaşlığın genişləndirilməsində müəssisənin maraqlı olduğunu, 22 dekabr 2009-cu ildə Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə istismara verilən sənaye parkının daxili bazarını tələbatını tam ödəməklə bərabər, ölkə xaricində də məhsullar gətirdiyini qeyd etdi. Şirkət üçün ixtisaslı kadrların hazırlanmasının bu gün heç zaman olmadığı qədər aktual olduğunu və bu məqsədlə xüsusi trening proqramının hazırlanması üçün keçirilməsinin nəzərdə tutulduğunu vurğuladı. STP-nin kadrlar hazırlayan ali məktəblər, xüsusilə SDU ilə əməkdaşlıqda maraqlı olduğunu qeyd etdi. Bildirdi ki, əməkdaşlıq çərçivəsində SDU-nun təhsil və praktikanın sintezi faydalı notələr verəcək və gələcək əməkdaşlıq sahəsində uğurlu, perspektivli addımlar atılacaq.

Sumqayıt Dövlət Universitetində kadr potensialının inkişafı üçün müxtəlif layihələrin gerçəkləşdirildiyini bildiren rektor Rəfiq Əzizov bu görüşün hər iki tərəf üçün əhəmiyyətli olduğunu vurğuladı. Ölkəmizin kadr potensialının inkişafına böyük töhfələr verəcəyinə və gələcək əməkdaşlığın uğurlu olacağına inanıldığını bildirdi. Rektor həmçinin qarşıdakı illərdə olacağına inanılan məzmunun yenilənməsi işində də Sumqayıtda yerləşən müəssisələrlə əməkdaşlığın nəticələrinin əsas rol oynayacağını vurğuladı.

Tərəflər tələbələrə istehsalat təcrübəsi ilə birgə elmi-tədqiqat sahələrində də əməkdaşlıq perspektivləri, tərəfdaş istehsalat müəssisələri ilə ortaq tədqiqat predmetlərinin aktuallaşdığını qeyd etdilər.

Görüşdən sonra nümayəndə heyəti "STP Global Cable" MMC-nin tərkibindəki müxtəlif məhsullar istehsal edən və illik istehsal gücü 200 min ton olan Elektrik Avadanlıqları, Kabel və Sinkləmə zavodlarının səxslərində iş prosesləri ilə yaxından tanış olublar.

Akif ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Təbiət çətinliklər yaratsa da...

Ötən il nisbətən bu il Tərtər rayonunda pambıq yığılı xeyli gecikib. Bunun bir sıra obyektiv səbəbləri var. Onların arasında ilk sırada cari mövsüm hava şəraitinin pambıqçılıq üçün əlverişsiz keçdiyini göstərmək olar.

Yaz aylarında havaların quraq, külüklü keçməsi, ardınca isə dolu düşməsi nəticəsində fermerlər sahələrə təkər çiyid səpdilər. Kiçik rəqəm deyildi - ümumilikdə rayon üzrə 269 hektar sahə tamamilə yarasız hala düşmüşdü. Amma digər səbəb də vardı. Bu, suvarmadakı bir sıra çətinliklərlə bağlı olmuşdu.

Çiyid səpinindən sonra çətin günlər avqustda - bartoplama aylığında yaşandı. Həmin vaxt havanın temperaturunun həmişəkindən xeyli yüksək olması bar orqanlarına mənfi təsir göstərdi. Sentyabrda isə mütəmadi yağın yağışlar defolyasiya prosesini gecikdirdi. Beləliklə, cari il rayon üzrə çiyid səpilməsi 2511 hektar pambıq sahəsinin cəmi 2242 hektarında məhsul yetişdi.

Tört Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzinin Bitkiçilik sektorunun müdiri Arif Behbudov deyir ki, indiyədək MKT "İstehsal Kommersiya" MMC üzrə 2230,4, "Azərbaycan" MMC üzrə 2708,9 ton məhsul toplanıb. Cəmi rayon

üzrə 5939,364 ton pambıq təhvil verilib. Hələlik hər hektarın orta məhsuldarlığı ötən ildən az - 26 sentnerdir. Ötən mövsümdə bu rəqəm 32 sentner olmuşdu. Hazırda məhsul yığılı davam edir. Tərtərli fermerlər məhsulu sonadək toplamaq əzmindədirlər.

Bununla belə, əlverişsiz hava şəraitində də rayonun bir çox fermeri qarşılıqlı qoyduqları vəzifələri uğurla yerinə yetirə biliblər. Onların arasında Kovdadıq kəndindən Vüqar Quliyev, Qazıyandan Müşviq Axundov və başqaları göstərmək olar. Onlar orta rayon göstəricisindən xeyli yüksək nəticələr qazanıblar.

Vüqar Quliyev bu barədə belə deyir: - Pambıq su sevən bitkidir. Ona görə də 2020-ci ildə kəndimizdə yeni subartezian quyusu istifadəyə verildikdən əvvəl əminliklə bu sahə ilə məşğul olmağa qərar verdi. Artezian quyusu Prezidentin müvafiq sərəncamına əsasən qazılmışdır. Buna görə də Prezidentimizə öz təşəkkürümüzlə bildiririk. Onun bizə göstərdiyi qaygının nəticəsi isə göz qabağındadır. Cari ilin çətin hava şəraitində hektarın məhsuldarlığını 53,51 sentnerə çatdırmışıq. Bu isə xeyli qazanc, xoş güzəran deməkdir.

Lazım QULİYEV,
"Azərbaycan"

Hər işi vaxtında görəndə... selin fəsadlarından da xilas olmaq mümkündür

Bu il Göygöl rayonunun əkin sahələrinin su ilə təminatında heç bir problem olmadı. Bunun da əsas səbəblərindən biri suvarma mövsümünün hazırlıq işlərinin vaxtında görülməsi oldu.

Rayon Suvarma Sistemləri İdarəsinin qarşısına qoyulmuş tələbləri vaxtında yerinə yetirməsi nəticəsində rayondakı əkin sahələri vaxtında su ilə təminat edildi və nəticədə kənd təsərrüfatının bütün sahələri üzrə yüksək göstəricilərə nail olundu.

İdarə 15210 hektar suvarılan əkin sahəsinə xidmət edir. Bunun 12626 hektarı Göygöl, 2205 hektarı Gəncə, 379 hektarı Daşkəson rayonu ərazisində olan suvarılan torpaqlardır. Suvarmada 5 mənbədən - Gəncəçay, Kürəkçay, Qoşqarçay, 296 subartezian quyusu və 10 su nasos stansiyasından istifadə olunur.

Məlum olduğu kimi, dünyada mövcud olan su qıtlığı respublikamızın bölgələrində də müşahidə edilir. O cümlədən Göygöl rayonunda da bir neçə ildir ki, su çatışmazlığı var. Lakin idarənin kollektivi bütün ehtiyat mənbələrini hərəkətə gətirməklə əkin sahələrinin vaxtında su ilə təminat edilməsinə nail olur. İdarənin rəisi İsmayıl Əvəzov deyir ki, gərək hər işi vaxtında görəsən, xüsusilə yaz-tarla işləri vaxtında hazırlaşsan. Əsasən də texnikalar saz vəziyyətdə olmalıdır ki, onların gücündən səmərəli istifadə edə biləsən: "Hər il olduğu kimi, cari ildə də yaz-tarla işlərini geniş hazırlıq işləri gördük. 652 min kubmetr

həcmində lildən təmizləmə işləri aparıldı, 50 hidrotexniki qurğunu, 30 hidropostu cari təmir etdik, arxalarda və kanallarda 32 min kvadratmetr sahəni kol-kosdan təmizlədik, qapalı boru kəmərlərində, beton kanallarda cari təmir işlərini yerinə yetirdik".

Öyrəndik ki, rayon ərazisində sel sularından mühafizə tədbirlərinin həyata keçirilməsi sahəsində də müvafiq işlər görülmüşdür. Xüsusən may ayının 25-də ərazidən keçən sel sularının fəsadını ötürülməsində Göygöl Suvarma Sistemləri İdarəsinin böyük rolu olmuşdur. Sel və daşınların qarşısını almaq üçün Gəncəçay, Kürəkçay, Qoşqarçayın məcraları tənzimlənmiş, Nadel, Mollaosman, Qızılcə və Bəhrəmbağ axlarının və kanallarının dönlələri şitlər, beton bloklar və digər vasitələrlə möhkəmləndirilmişdir.

Ağır texnikaların köməyi ilə çay məcrasında 171 min kubmetr həcmində təmizləmə işləri aparılmışdır.

Ümumiyyətlə, cari ilin may ayında yağınların ayrı-ayrı vaxtlarda intensiv olması sel kütləsinin rayon ərazisindən dəfələrlə keçməsinə səbəb olmuşdur. Selin Göygöl və Daşkəson rayonlarından, eləcə də Gəncə şəhərindən bir neçə dəfə keçməsi nəticəsində şəhər, qəsəbə və kənd sakinlərinin fərdi təsərrüfatlarına, ev qurularına, heyvanlara, hətta heyvətlərdə saxlanılan minik avtomobillərinə, yol infrastrukturuna, körpülərə, suvarma şəbəkələrinə ziyan dəymişdir. Təbii fəlakətin qarşısını almaq üçün idarə qorqaraq və operativ işi qrupları yaradılmışdır. İdarənin canlı qüvvəsinin və texni-

kasının köməyi ilə gecə və gündüz saatlarında körpülərdə, suvarma şəbəkələrində tıxacları saxılaraq qalmış böyük ağac və digər kütüklər kənarlaşdırılmış, selin çay axını istiqamətində ötürülməsi təmin olunmuşdur. Bununla ərazidəki əkin sahələri təhlükədən xilas edilmişdir.

Sel sularının yarada biləcəyi təhlükə aradan qaldırıldıqdan sonra təsərrüfatçılıq işlərinin görülməsinə start verilməmişdir. 15 subartezian quyusunda təmirə yaramayan nasos və aqretratlar yenisi ilə

əvəz edilmiş, 24 subartezian quyusunun mühafizə şitləri təmir olunmuş, 2 mühafizə şiti isə təmirə yaramadığı üçün yenisi ilə əvəzlənmişdir. Nasos stansiyalarının iş rejimlərini və su buraxma qabiliyyətini artırmaq üçün tələb olunan bütün tədbirlər də görülmüşdür.

Qeyd edək ki, idarənin balansında 10 nasos stansiyası fəaliyyət göstərir ki, onlardan da 7-sində təmir işləri aparılaraq iş rejimləri bərpa olunmuşdur. Bundan başqa, Çaylı nasos stansiyasında se-

lin vurduğu fəsadlar aradan qaldırılmış, çaydan nasos stansiyasına ayrılan dönlənin sel keçən zaman dağılmış hissəsi qaydaya salınmış, dəhşətli bloklarla, şitlərlə bərkidilmiş, kanal daxili lildən və digər qarışıqlardan təmizləyərək bərpa edilmişdir.

Hazırda idarənin kollektivi qarşılıqlı gələn yaz-tarla işlərinə hazırlasır. O cümlədən Xan arxı kanalının bir kilometrlik hissəsində beton üz-lüyü təmir edir, suvarma kanallarını lildən təmizləyir, Quşqara kəndinin əkin sahələrinə xidmət edən qapalı boru xəttində təmir işləri aparır və s. Bundan başqa, görülməsi vacib olan bəzi işlər üçün layihə sənədlərinin hazırlanması üzərində də iş gedir. Bir sözlə, kollektiv qarşısına məqsəd qoymuşdur ki, cari ildə olduğu kimi, 2024-cü ildə də bölgədə təsərrüfatı məhsulu istehsalı üçün əkin sahələrini susuz qoymasın.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Göygöldə keçirilən əmək yarmarkasında 134 iş yeri təklif olunmuşdur

Göygöl rayonunda Dövlət Məşğulluq Agentliyi Gəncə-Daşkəson Regional Məşğulluq filialının təşkilatçılığı və rayon icra hakimiyyətinin dəstəyi ilə əmək yarmarkası keçirilmişdir.

Yarmarkada Gəncə-Daşkəson iqtisadi rayonunda, o cümlədən Göygöl rayonunda həyata keçirilən məşğulluq tədbirləri haqqında ətraflı məlumat verilməmişdir. Bildirilmişdir ki, yarmarkaya 134 boş iş yeri (əməkhaqqı 345-1800 manat olmaqla) təqdim olunmuşdur. İşgötürənlər tərəfindən vakansiyalara müraciət edən şəxslərin CV-ləri qəbul edil-

rok nəzərdən keçirilmiş, uyğun namizədlər növbəti mərhələyə davət edilmişlər.

"Azərbaycan"

Jurnalist araşdırması

Qış turizmi: soyuq qarın qaynar tarifləri

Azərbaycanda turizm sahəsində aktivlik əsasən yay aylarında müşahidə olunsa da, qış turizmini sevən insanların da sayı az deyil. Ölkəmizdə qış turizm mövsümündə dekabr ayının 15-dən başlanılır.

Əsasən Yeni il ərəfəsində tətilə çıxanlar qış turizm komplekslərinə üz tuturlar. Təbii ki, fəslin iqlim normasına uyğun keçməsi də burada əsas faktorlardan biridir. Məsələn, havanın qarlı olacağı ilə bağlı proqnoz turistləri həftəsonu üçün bölgələrə üz tutmağa həvəsləndirir. Elə qiymətlərin də xüsusən bayram ərəfəsində və qarlı havalarda artdığına şahidi oluruq. Təbii ki, hotellərin həftəsonu, bayram günləri tarifləri ilə həftəiçi qiymətləri də fərqlənir. Yəni tələb artıqca qiymət də yüksəlir. Bəs təkliflər qanədidir?

Qiymətlərdə davamlı artım müşahidə olunur

Turistlərin öksəriyyətinin yüksək olmayan büdcə ilə səyahət etdiyini nəzərə alsaq, öncədən planlaşdırılan istirahət zamanı ilk diqqət edilən məqam yerləşmə yerinin qiyməti olur. Qrup turları qiymət baxımından sərfəli olsa da, ailəliklə 2-3 günlük istirahət etmək üçün az qala evdəkilərin hamısını aylıq məvacibi xərclənməlidir. Üstəlik, ailə üzvləri çoxdursa, onda məsələ bir az da qəlizləşir.

Azərbaycanda qış turizmi üçün turistlər əsasən, Quba, Qusar, Qəbələ, Şamaxı, İsmayilli, Şəki, Lerik, Lənkəran rayonlarına üz tuturlar. Bu rayonlarda yerləşən 3, 4 uduzlu, həmçinin ulduz kateqoriyası olmayan kottec tipli hotellərdə belə qiymətlərin eyni olduğunu deyə bilərik. Məsələn, iki nəfərlik standart otaqlar 150 manat, Deluxe otaq 200 manat, 4 nəfərlik VIP otaq isə 250 manat məbləğində təklif olunur. Uşaqlar üçün otağa əlavə cərpaytı verilməsi isə 6 yaşa qədər pulsuz, 6 yaşdan yuxarılarına 30-40 manatdır. Mehmanxananın birgünlük qiymətinə isə yalnız səhər yeməyi, qapalı hovuz (olduğu təqdirdə), sauna, SPA, bilyard, kinoteatr, fitness zal kimi müxtəlif xidmətlər daxildir. Təbii ki, onlar da işlək vaxtıya görə dərsə...

Ulduzlar "5"ə çatanda isə hotellərin qiyməti qalxır ceyran belinə... Bayramlarda həm böyüklərin, həm də uşaqların əylənmək istəyi müxtəlif çevrilir. Çünki regionlarda, demək olar ki, əyləncə mərkəzlərinə rast gəlinmir. Görünür odur ki, mehmanxana sahibləri hotel ərəzində və ya yaxınlığında əyləncə mərkəzlərinin fəaliyyət göstərməsində maraqlı deyillər. Əyləncə turizminin olmaması yerli turistlərin xaricə üz tutmasının əsas səbəbləri arasında yer aldığı desək, yanlışdır.

Bundan başqa, xarici ölkələrə səfərlərə bağlı müəyyən turizm şirkətləri tərəfindən öncədən rezerv zamanı endirim təklifləri dekabr ayında region hotellərimizə şamil edilmir.

Bu barədə bir neçə hoteləndə sorğu aldıq, hamısı əvvəlcədən bron olunduğu halda belə hər hansı endirim təbiiq olunmadığını qeyd etdi. Amma bununla yanaşı, Yeni ilə doğru qiymətlərin dəyişəcəyini xüsusi vurğuladılar, təbii ki, bu dəyişiklik də yalnız qiymətlərin qalxması ilə bağlıdır.

Bazarda təklifin çoxalması qiymətlərin müəyyən qədər enməsinə səbəb olmalıdır. Yəni rəqabət artıqca hər büdcəyə uyğun hotellər tapmaq olar.

Doğrudur, bölgələrdə hotellərin sayının hələ də az olduğu vurğulansa da, son illərdə rayonlarda tikilən mehmanxanalar, turizm kompleksləri müəyyən qədər artıb. Bununla belə qiymətlərdə nəinki enmə, əksinə, artım müşahidə edilir.

Əsas məsələ isə bu qiymətlərin qarşılığında təklif olunan xidmətlərin hansı səviyyədə olması və turistləri nə dərəcədə qane etməsidir.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur turizm marşrutuna əlavə olunacaq

Dövlət Turizm Agentliyindən bildirilir ki, hər il olduğu kimi, bu il də

hədəf ölkəyə daha çox cənəbi qonağın cəlb edilməsinə nail olmaq, bazarlarda müvafiq təbliğat işlərini artırmaq, ölkələrin coğrafiyasını genişləndirmək, eləcə də sənayenin fəaliyyətinə dəstək göstərmək, yeni turizm məhsullarının yaradılmasına nail olmaqdır. Bütövlükdə qış mövsümündə də təbiət, mədəni, sağlamlıq, gastronomik və digər önəvi turizm istiqamətləri üzrə işlər davam etdirilir.

Bu ilin yanvar-oktyabr ayları üzrə ölkəmizə 1 724 218 xarici ölkə vətəndaşı səfər edib. İlin sonuna kimi Azərbaycanı ziyarət edənlərin sayının iki milyon nəfərə çatması proqnozlaşdırılır. Həmçinin qış mövsümünün davamı olaraq növbəti ilin yanvar-mart aylarında da bu illə müqayisədə artımın olacağı proqnozlaşdırılır.

Agentlikdən bildirilib ki, ümumilikdə növbəti il bu illə müqayisədə xarici ziyarətçilərin sayında 20 faiz artım olması hədəflənir.

"Hazırda ölkə üzrə 3 əsas qış turizm mərkəzi - "Şahdağ" Turizm Mərkəzi, "Tufandağ" Qış-Yay Turizm Kompleksi və Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerləşən "Ağbulaq" İstirahət Mərkəzi turistlərə xidmət göstərir.

Azərbaycan 2024-cü ildə Beynəlxalq Xizək Alpinizmi Federasiyasının ("International Ski Mountaineering Federation" - ISMF) Plenary Assambleyasına və xizək alpinizmi üzrə beynəlxalq yarışa evsahibliyi edəcək", - deyir məlumatda əksini tapıb.

Dövlət Turizm Agentliyinin məlumatına əsasən, Kəlbəcər və Laçın rayonları da qış turizminin inkişaf etdirilməsi üzrə geniş potensiala malikdir. Qış aylarında havanın temperaturu, yağıntılı və qarlı günlərin sayı, relyef, dağın hündürlüyü və meylliliyi kimi amillər nəzərə alınaraq bu ərəzilərdə qış turizm mərkəzlərinin yaradılması məqsəduyğun hesab edilə bilər.

Xüsusi Kəlbəcərin sağlamlıq turizm potensialı nəzərə alınaraq turizm resurslarının bir ərəzi ətrafında paralel inkişafı müxtəlif seqmentli turistlərin cəlb olunmasına, həmçinin beynəlxalq praktikada olduğu geniş istifadə olunan sağlamlıq turizmi və dağ-xizək mərkəzlərinin birlikdə turizm klasteri formalaşdırılmasına şərait yarada bilər.

Hazırda mart ayından etibarən Şuşaya təşkil olunan turlar davam etməkdədir. Yaxın gələcəkdə Suqovuşan istirahət parkı və Talış kəndinə də turistik turların təşkil edilməsi planlaşdırılır.

Regionlarda hotellərin sayı hələ də azdır

Azərbaycan Turizm Agentlikləri Assosiasiyasının (ATAA) İdarə Heyətinin sədri Göydoniz Qəhrəmanov mövzu ilə əlaqədar "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında deyir ki, qış turizmi ilə bağlı turizm şirkətləri tərəfindən təkliflər hazırlanaraq müştərilərə təqdim edilir. Belə ki, turistlər daxili

turizm üçün Şahdağda, Tufandağda dincələ bilərlər: "Turistlər qış aylarında daha çox qar olan yerlərə üstünlük verirlər. Amma digər regionlar da öz prioritetliyini qoruyub saxlayır. Bura Gəncə, Lənkəran, Quba, Şəki rayonları daxildir. Hər il olduğu kimi, bu rayonlar turistlərin ən çox üz tutduğu bölgələrdir. Bu istiqamətlərlə bağlı turizm şirkətləri təkliflər hazırlayıblar".

ATAA sədri deyir ki, xaricə getmə turizmində yenə də Dubai prioritetliyini qoruyub saxlayır. Bundan başqa, Türkiyə, Avropa ölkələri və isti ölkələr də turistlərin üz tutduğu əsas yerlərdəndir. Son zamanlar Əbu-Dabi şəhərinə maraq artıb, bunun səbəbi isə birbaşa uçuşların olmasıdır. Bu, turistlərin rahatlığına və büdcəsinə qənaət edir. Bu zaman tur paketlər daha olçatan olur.

Regionlarımızda hotellərin sayının hələ də az olduğunu vurğulayan G.Qəhrəmanov deyir ki, hazırda tələb çox olsa da, təklif o qədər deyil. "Daha çox 4-5 ulduzlu hotellər olduğu üçün bəzi turistlər büdcəsinə görə qiymətlərdən narazılıq edirlər. Buna görə də otellərin baha olması ilə bağlı şikayətlər gəlir. Səbəbi hotellərin sayının az olması ilə bağlı rəqabət mühitinin formalaşmamasıdır. Elə regionlar var ki, orada cəmi bir hotel var. Bu mehmanxananın da qiyməti hər büdcəyə uyğun olmur", - deyir o əlavə edib.

Onun sözlərinə görə, regionlarda 5 ulduzlu hotellərin təklif etdiyi qiymət xarici ölkələrdəki eyni tipli hotellərlə uyğundur, yəni o qədər də baha deyil.

G.Qəhrəmanov qeyd edir ki, mehmanxanaların az olması bu problemləri ortaya qoyur: "Arzu edirik ki, iş adamların yaxın gələcəkdə regionlarda hotellərin tikilməsinə dəstək olsunlar. Rəqabət olanda qiymətlər tənzimlənir, təklif olunan xidmətlərin də keyfiyyəti yüksək olur. Hotellərin sayı mütləq şəkildə çoxalmalıdır".

Yeni il proqramlarını təklif edən bəzi hotellərdə qiymətlər baha olur

Göydoniz Qəhrəmanov vurğulayır ki, bayram ərəfələri - Yeni il, Novruz, Qurban bayramı tətiləri turizm üçün əlverişli mövsüm sayılır. Bu dövrdə qiymətlər digər vaxtlardan olur. Təkcə Azərbaycanda deyil, ümumiyyətlə, dünyanın hər yerində bu mövsümün qiymətləri yüksək olur. Regionlarda elə hotellər var ki, Yeni il proqramlarına görə qiymətləri baha olur. Bunun üçün də bazarda təklif çox olmalıdır ki, onların qiymətləri tənzimlənsin.

Məsələn, Bakıda Yeni il şənliyi proqramlarının qiyməti təklif çox olduğu üçün fərqlidir, yəni hər büdcəyə uyğun variantlar var. Amma paytaxtda bu mövsümdə qiymətlər adi vaxtlardan yüksək olur.

G.Qəhrəmanov iş adamlarını regionlarda hotel, kafe, restoran, əyləncə mərkəzlərinə investisiya yatırmağa çağırır. O qeyd edir ki, xarici turistlərin sayı ildən-ilə artır, bununla yanaşı, daxili turizmin də inkişafı sürətlənir. ATAA sədri düşünür ki, bu say yaxın 4-5 ildə daha da artacaq və buna hazır olmalıyıq: "Biznesmenlər regionlarda da belə obyektlərin açılmasına maraqlı olmalıdırlar. Regionlarda hotellərin, mərkəzlərin açılışı daha az xərc tələb edir".

Bəzi regionlarda əyləncə turizminin olmaması ilə bağlı narazılıqların olduğunu deyən sədr əlavə edir ki, Qəbələ və Şəki rayonlarında belə problemlər yoxdur. Çünki burada hotellərin, əyləncə mərkəzlərinin, istirahət zonalarının çox olması belə məsələlərin ortaya çıxmasına şərait yaratmır. Amma elə rayonlar var ki, orada turistlər üçün əyləncə mərkəzləri ya azdır, ya da yoxdur. Bölgələrdə yerləşən hotellərin sahibləri də belə obyektlərin açılmasında maraqlı olmalıdırlar ki, biznesləri inkişaf etsin. Təkcə hotel tikib bununla kifayətlənmək olmaz.

Göydoniz Qəhrəmanov deyir ki, yay aylarında daha çox turistin müşahidə edilməsinin bir neçə səbəbi var. Bu, əsasən məktəb və universitetlərdə tətil hələ də az olduğunu vurğulayan G.Qəhrəmanov deyir ki, hazırda tələb çox olsa da, təklif o qədər deyil. "Daha çox 4-5 ulduzlu hotellər olduğu üçün bəzi turistlər büdcəsinə görə qiymətlərdən narazılıq edirlər. Buna görə də otellərin baha olması ilə bağlı şikayətlər gəlir. Səbəbi hotellərin sayının az olması ilə bağlı rəqabət mühitinin formalaşmamasıdır. Elə regionlar var ki, orada cəmi bir hotel var. Bu mehmanxananın da qiyməti hər büdcəyə uyğun olmur", - deyir o əlavə edib.

Onun sözlərinə görə, regionlarda 5 ulduzlu hotellərin təklif etdiyi qiymət xarici ölkələrdəki eyni tipli hotellərlə uyğundur, yəni o qədər də baha deyil. G.Qəhrəmanov qeyd edir ki, mehmanxanaların az olması bu problemləri ortaya qoyur: "Arzu edirik ki, iş adamların yaxın gələcəkdə regionlarda hotellərin tikilməsinə dəstək olsunlar. Rəqabət olanda qiymətlər tənzimlənir, təklif olunan xidmətlərin də keyfiyyəti yüksək olur. Hotellərin sayı mütləq şəkildə çoxalmalıdır".

Müşahidələr göstərir ki, perspektivdə Kəlbəcərdə müalicəvi turizm inkişaf etdiriləcək. Bu rayonun relyefi xizək turizminin də inkişafına şərait yaradacaq.

"Şuşa tarixi mədəni turizm mərkəzimizdir. Hazırda Şuşaya daxili turlar təşkil olunur. İnfrastruktur, təhlükəsizlik məsələlərinin mərhələli şəkildə həll edilməsi bu bölgənin turizm imkanlarının təbliğinə və təqdim edilməsinə imkan verəcək. Gələcəkdə Qarabağ və Şərqi Zəngəzura böyük turist axını olacaq", - deyir o bildirir.

Deyənlər göstərir ki, regionlara turist axını ildən-ilə artsa da, tələb çoxalrsa da, bölgələrimizdə mehmanxanaların sayının azlığı qiymətlərin hələ də yüksək olmasına gətirib çıxarır. Bu isə turist narazılığına səbəb olur. Müəyyən büdcə ilə səyahət planlaşdırılanlar nəinki bir neçə günlük, heç birgünlük belə səfərə gedə bilmirlər. Bununla yanaşı, bəziləri regionlarda 2-3 günə xərcləndiyi pulla qonşu ölkələrdə daha əyləncəli istirahətə üstünlük verirlər.

Müşahidələr göstərir ki, xarici ölkələrə ikinci dərəcəli 3-7 günlük tur paketlərinin qiyməti (bura aviabile, qonaqlama, gündə 3 dəfə qidalanma daxildir), demək olar ki, regionlardakı eyni müddətli istirahət bərabər qiymətə gəlib çıxır, bəzən isə ucuz olur. Bundan başqa, rəqabətin yüksək olması, xidmətin keyfiyyəti, bol əyləncə və vətəndaşlarımızı xarici ölkələrə səyahət etməyə sövq edir. Çünki "Yüksək keyfiyyət, aşağı qiymət" hər kəsə sərf edir...

Əsmər QARDAŞANOVA, "Azərbaycan"

Səssiz gələn təhlükə

Soyuq ayların gəlişi ilə iri şəhərlərdə, eləcə də bölgələrdə dən qazı zəhərlənmələri tez-tez müşahidə edilir. Dən qazı və yaxud karbon monoksid təbii qaz, benzin, balon qazı, odun və kömür kimi tərkibində karbon olan yanacaqaların yanması və ya tam yanmaması nəticəsində yaranır.

Dadsız, rəngsiz və qoxusuz olan bu qaz hiss ediləmədiyi üçün "səssiz qatil" adlandırılır. Buna əsas səbəb kimi isə təhlükəsizlik qaydalarına riayət edilməməsi göstərilir.

Bas bu belanın baş verməməsi üçün hansı qabaqlayıcı tədbirlər aparılmalıdır? Dən qazı zəhərlənmələri zamanı ilkin tibbi yardım olaraq nələr edilməlidir?

Dən qazı zəhərlənmələri kliniki ölümlə nəticələnə bilər

Kliniki Tibbi Mərkəzin Toksikologiya şöbəsinin həkim-toksikoloqu Aynur Məmmədova deyir ki, bu il payız-qış mövsümündə hələ ki, müalicələrin sayında artım müşahidə edilməyib: "Noyabrda 15 nəfər, dekabrda isə təxminən 10 nəfər xəstəxanaya müraciət edib. Onlardan yalnız 5-i stasionar, digərləri isə ambulator müalicə alıblar. Lakin soyuq ayların yeni başladığı nəzərə alaraq, vəziyyətin qəlizlənməsi və statistikanın artmaması üçün vətəndaşları ehtiyatlı olmağa çağırırıq".

A.Məmmədova bildirir ki, dən qazı zəhərlənmələri yüngül, orta, ağır dərəcəli olur: "Yüngül dərəcəli zəhərlənmələrin ciddi əlamətləri olmur. Ona görə tibbi yardıma da gərək qalmır. Orta dərəcəli dən qazı zəhərlənmələrində ürəkbulanma, başağrı, qusma, hal-səziqlik kimi əlamətlər özünü büruzə verir. Ağır hallarda xəstə huşunu itirir, tənəffüs və ürək çatışmazlığı yaranır. Bu zaman həttə kliniki ölüm də baş verə bilər".

Mütəxəssis dən qazı zəhərlənmələrinin azyaşlılar, hamilələr, yaşlılar və xroniki xəstəlikləri olanlar üçün daha təhlükəli olduğunu vurğulayır. O bildirir ki, risk qrupuna daxil olmayan zərərçəkənlər belə bəzən dən qazı zəhərlənmələrinin fəsadları ilə üzləşə bilərlər. Bu fəsadlar özünü karlıq, korluq, əqli zəiflik və hərəkət pozğunluğu kimi nevroloji əlamətlərlə göstərir. Bu isə bey-

nin hansı hissəsinin zədələnməsindən asılı olur. Adətən bu təzahürlər bir müddətdən sonra keçib getsə də, bəzi hallarda ömürlük qalır.

"Dən qazından zəhərlənmə zamanı ilk olaraq xəstə həmin mühitdən uzaqlaşdırılaraq, təmiz havaya çıxarılmalıdır. Yuxarı tənəffüs yolları selikdən təmizlənməli, əgər nəfəs dayanıbsa, suni tənəffüs verilməlidir. Bununla eyni zamanda təcili tibbi yardım çağırmaq lazımdır", - deyir A.Məmmədova qeyd edir.

Vaxtında təmizlənməmiş tüstü bacaları dən qazı riskini artırır

Dən qazı ilə əlaqədar təhlükə mənbələrindən biri binalardakı bacaların tutulması və vaxtında təmizlənməməsi, həmçinin məişət qızdırıcı qurğuların təhlükəsizliyi və nazıqlığı ilə bağlıdır. Təhlükəsizlik qaydaları üzrə ekspert Elmar Nuruşiyev deyir ki, payız-qış mövsümündə havaların soyuması ilə insanların istiliyə olan tələbatı artır. Bu da öz növbəsində qaz cihazlarına olan tələbatı artırır, istilik cihazlarından düzgün istifadəni ön plana gətirir.

"Qaz cihazlarının seçimi önəmlidir. Təhlükəsizlik standartlarına cavab verən, akkreditasiyadan keçən müəssisə tərəfindən istehsal edilən, sertifikatlaşdırılan məhsullardan istifadə etmək lazımdır. Standartlara cavab verən qaz cihazı alındıqdan sonra onun quraşdırılması, daha sonra hər hansı bir texniki qulluğun göstərilməsi və təmir işinin aparılması da yalnız peşəkər mütəxəssislər tərəfindən həyata keçirilməlidir. Əks halda bu, böyük fəlakətlərə gətirib çıxara bilər", - deyir ekspert vurğulayır.

E.Nuruşiyev qeyd edir ki, qaz cihazlarına ildən bir dəfədən az olmayaraq, texniki ba-

xı keçirilməlidir: "Tüstü bacaları da ildə iki dəfədən az olmayaraq, təmizlənməlidir. Dəlik, deşik, çatların olmamasına diqqət yetirilməlidir. Ola bilər ki, tüstü bacalarında məişət tullantıları qalaqlanıb. Bunların hamısı yanma prosesini ongəlləyir. Nəticədə dən qazı yaranır".

Ekspert dən qazının yanma prosesinin düzgün getmədikdə yaranacağını bildirir. O, qeyd edir ki, yanma prosesi standartlara cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar müdaxilələr olduqda dən qazı riski olur: "Qaz cihazları otaqların həcminə görə müəyyənölçüldürülməlidir. Onları bir otaqdan digərinə keçirdikdə metal borulardan yox, rezin və digər qeyri-metal borulardan istifadə edilməlidir. Qaz cihazı olan yerlərdə mütəxəssis qaydalarına cavab verməyən qaz cihazları olduqda, tüstü bacaları vaxtında təmizlənmədikdə, cihazlara kənar mü

Laçında AZƏRTAC-ın "Heydər Əliyev Azərbaycandır!" sənədli filmi nümayiş olunub

Laçın şəhərində yerləşən "Lacinema" Kino Mərkəzində Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyi (AZƏRTAC) tərəfindən hazırlanan və Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş ikihissəli "Heydər Əliyev Azərbaycandır!" sənədli filmi nümayiş etdirilib. Filmin yayım hüququ İctimai Televiziya və Rədiyo Nəzarəti tərəfindən təvəqülən "Lacinema" Kino Mərkəzinə məxsusdur.

Sonra doğma yurd-yuvalarına qayıtmış laçınlılar böyük siyasətçinin xalqımız qarşısındakı misilsiz xidmətlərindən söz açıblar. Ölkənin ən çətin günlərində, məcburi

köçkün kimi yaşamaq məcburiyyətində qalmış laçınlılarla görüşdə Heydər Əliyevin söylədiyi ümidverici, nikbin fikirlərin artıq reallığa çevrildiyi bildirilib.

Daha sonra Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Laçın rayonunda Azərbaycan Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin, "Laçın Abadlıq" Xidmətinin rəhbərlikləri, yerli sakinlər və hərbçilər "Heydər Əliyev Azərbaycandır!" adlı filmi izləyiblər.

Baş prodüseri AZƏRTAC-ın İdarə Heyətinin sədri Vüqar Əliyev, quruluşçu rejissorları Seyran Mahmudovlu və Fərid Əhmədov, ssenari müəllifi Yunis Orucov olan filmin hazırlanması üçün Azərbaycanın bir sıra regionlarında çəkilişlər aparılıb, böyük həcmdə tarixi məlumatlar toplanıb.

Trampın reytingi Baydendən üstündür

ABŞ prezidentliyinə namizəd Donald Trampın hazırkı seçki yarışında reytingi Prezident Co Baydenin reytingini üstələyib. Bu barədə yerli "The Wall Street Journal" qəzeti öz sorğusunun nəticələrinə əsasən məlumat yayıb.

Bu məlumatlara görə, seçim onların ikisi arasında olsaydı, Amerika vətəndaşlarının 47 faizi Trampa səs verərdi. Eyni zamanda seçicilərin 43 faizi Baydeni ikinci müddətdə prezident görməyə üstünlük verir. Digər beş potensial namizədin iştirak etdiyi səsvermədə rəyi soruşulanların 37 faizi Trampı, 31 faizi Baydeni dəstəkləyir. Respondentlərin yarıdan çoxu - 53 faizi Baydenin siyasətindən zərər gördüyünü, vətəndaşların 23 faizi isə faydalı olduğunu bildirib. Öz növbəsində Trampın siyasətini seçicilərin 49 faizi müsbət, 37 faizi isə mənfi qiymətləndirib. Digər namizədlər arasında ən populyarı 8 faiz reytinglə kiçik Robert Kennedi olub.

Co Bayden bildirib ki, ölkədə 2024-cü ildə keçiriləcək prezident seçkilərində onun təxminən 50 demokrat həmkarı Trampı məğlub edə bilər. O, həmçinin Trampa qarşı bu seçkidə qalib gələcəyinə söz verib. Fox Business veb-sayt nəşrinin köşə yazarı Lari Kadlounun fikrincə, Baydenin Trampın qalib gələcəyi təqdirə də ölkənin mövcud siyasətinə yenidən baxma planlarından ümidisizlik nümayiş etdirdiyi hiss olunur.

Bayden jurnalistlərlə görüşdə bildirib ki, sələfi dövlət başçısı vəzifəsinə yenidən namizədliyini irəli sürmək niyyətini

açıqlamasaydı, çətin ki, o, yenidən prezident olmağa qərar verərdi.

Öz növbəsində Tramp prezidentlik yarışında iştirakını "Amerika demokratiyasının dağıdıcısı" olan Baydenə qarşı "səlib yürüşü" adlandırır. Sabiq prezident həmçinin Bayden administrasiyasını ölkədə "azad sözü boğmaq, tənqidçilərinə senzura etmək" və "müxalif fikirləri kriminallaşdırmaq" cəhdində ittiham edib.

Xatırladaq ki, ötən ayın ortalarında NBC News telekanalının apardığı sorğunun nəticələrinə əsasən, Baydenin təsdiq reytingi onun ölkə lideri kimi bütün fəaliyyəti ərzində rekord həddə düşüb. Qeyd olunduğu kimi, Baydenin zəifləyən reytinglərində onun uğursuz xarici siyasəti də az rol oynayır.

"WSJ" sosial araşdırmasının nəticələrini şərh edən "Politico" qəzeti 81 yaşlı Co Baydenin yaşı ilə bağlı getdikcə Amerika seçiciləri arasında artan şübhələrə diqqət çəkir. Belə ki, yenidən seçilsə, artıq yaddaş, konsentrasiya və idrak qabiliyyətlərində problemlər yaşayan Ağ Evin sahibi 86 yaşına qədər prezident kürsüsündə otura bilər...

Bu arada "The New York Times" qəzetinin yazdığına görə, ABŞ-nin müttəfiqləri arasında 78 yaşlı Donald Trampın Amerika keçiriləcək prezident seçkilərində qalib gəlməsi ehtimalı ilə bağlı narahatlıqlar artır. Avropa ölkələrinin siyasətçisi ilə münasibətləri necə quracağını və onun real planlarının nədən ibarət olduğunu anlamadığını nəzərə alan avropalı diplomatlar və rəsmilər artıq Trampın ətrafının nümayəndələrinə "ziyarətə" başlayıblar.

Yeri gəlmişkən, məşhur amerikalı müəhifəkar şərhçi və "Fox News" telekanalının keçmiş aparıcısı Taker Karlson Trampın 2024-cü ildə keçiriləcək prezident seçkilərində qalib gələcəyi təqdirdə ABŞ Dövlət katibi postunu tuta bilər. Bu məlumatı Amerika mediası yayıb və qeyd edib ki, Karlson son zamanlar dünya liderlərindən fəal şəkildə müsahibələr alır və media platformalarında yüz milyonlarla baxış toplayır. Trampın özü isə açıq şəkildə etiraz edib ki, Ağ Evin qaytsa, Karlsonu ABŞ-nin vitse-prezidenti postuna təyin edəcək.

Rizvan CƏFƏROV, "Azərbaycan"

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə

2024-cü il üçün abunə yazılışına başlanılır!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.

Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuat yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azər mətbuat yayımı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) manat

6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) manat

3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) manat

Nə qədər ki Azərbaycan var, Mən də varam. Mən isə Azərbaycanda əbədi olacağam!

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzlənsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

"Azərişiq" ASC-nin sədri Lənkəranda vətəndaşları qəbul edib

Cənab Prezident İlham Əliyevin vətəndaşların şəhər və rayonlarda qəbulunun keçirilməsinə dair tapşırığına uyğun olaraq "Azərişiq" ASC-nin sədri Vüqar Əhmədov dekabrın 11-də Lənkəranda Lənkəran və Astara rayonlarından olan vətəndaşları qəbul edib. Bu barədə qurumun mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Qəbul mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları və digər idarəetmə qurumlarının rəhbərlərinin şəhər və rayonlarda vətəndaşların qəbulu cədvəlinə əsasən baş tutub.

Qəbul zamanı qurumun fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olan müvafiq müraciətlər cavablandırılıb, qaldırılan bəzi məsələ-

lərin yerində həlli ilə bağlı tədbirlər görüldü. Həlli araşdırma tələb edən məsələlərə bağlı yazılı müraciət qeydə alınıb və aidiyyəti şöbələrin icraatına göndərilib.

Hər iki rayonun müxtəlif kəndlərindən gələn sakinlər yerlərdə yenidənqurma və bərpa işlərinin uğurla aparıldığını deyiblər. Sakinlər görülən işlərlə bağlı cənab prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını bildiriblər.

Qəbul zamanı qurumun fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olan müvafiq müraciətlər cavablandırılıb, qaldırılan bəzi məsələ-

Türk futbolunun utancverici gecəsi

Azarkəşlər, futbolçular, hakimlər - bütün futbol ictimaiyyəti zorakılığa qarşı səfərbər oldular

Futbol yaranan gündən hakimiyyət məsələsi daim gündəmdə düşür və qızğın müzakirələrə səbəb olur. Belə ki, hakimlərin səhvləri çox vaxt texniki və qərəzsiz səbəblərdən, bunların bilərəkdən edildiyini düşündülər də az deyil. FIFA futbolunda "VAR" sistemini tətbiq etdikdən sonra düşüncə olardı ki, bu səpkili söz-söhbətlərə nəhayət, son qoyulacaq. Lakin cərayan edən hadisələr göstərir ki, bu problemi hələ də aradan qaldırmaq mümkün olmayıb. Buna səbəb kimi Türkiyədə baş vermiş son hadisəni misal götürmək olar.

Bələ ki, Super Liqanın həssas turunda keçirilən "Ankaragücü" - "Rizəspor" matçında (1:1) xoşagəlməz hadisələr yaşanıb. Görüşün baş hakimi, FIFA dərəcəli hakim Halil Umut Məlerin final fitindən sonra Ankara təmsilçisinin prezidenti Faruk Koca meydanı daxil olub. O, gözənilmədən referiyə yumruq zərbəsi endirib. Zərbə nəticəsində ədalət təmsilçisi yərə yığılıb və o, gözündən ciddi xəsarət alıb. Buna Kocanın baş hakimin idarəçiliyindən kəskin narazı qalması səbəb görülüb. Dünən artıq klubun prezidenti ilə birgə daha 3 nəfər tutulub. Türkiyə Futbol Federasiyası-

nin yekun qərarına əsasən, daxili çempionatlar müddətsiz təxirə salınıb.

Son aylarda qarşıda ölkədə hakimlər üzərindən aparılan etirazlı müzakirələr yekunda xoşagəlməz hadisə ilə bitdi. Xüsusilə bu mövzuda çempionatda verilən fərqli hakim qərarları ciddi müzakirə predmetinə çevrilib. Komandaların etirazlarına federasiya və hakimlər komitəsi rəhbərliyi tərəfindən zamanında baxılıb, müvafiq tədbirlərin görülməsi yeni səhvlərə gətirib çıxarıb. Demək olar ki, hər qarışmadan sonra komandaların oynadıqları futbol kölgədə qalıb, matçı idarə edənlərin qə-

rarları daha çox müzakirə mövzusunda çevrilir. Bütün bunların fonunda belə, klub rəhbərinin zor tətbiq etməsi, yerə yıxılan hakimi təcili qaydada qaytarılması və tətbiq ki, qəbul edilmir. Türkiyə futbolunun utancverici gecəsi kimi tarixə yazılan bu hadisə qara ləkə kimi uzun müddət yaddaşlardan silinməyəcək.

Etiraz edək ki, Türkiyə futbol ölkəsidir, bu idman növünün inkişafı üçün burada möhtəşəm işlər görülür. Amma bütün bunlar hakimi döyməyə haqq vermir. Bu, yumşaq desək, təbii və özbaşına haldır. Sevindirici haldır ki, qarşıda ölkənin siyasi rəhbərliyi də bu mövqedən çıxış edir. Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və bir çox siyasət-

çilər bu hadisəni kəskin şəkildə pisləyiblər. Dünya futbol ictimaiyyətinin bir nömrəli müzakirə mövzusunda çevrilən Faruk Kocanın yumruğu yalnız Halil Umut Məlerə atılmayıb, türk futbolunun imicinə böyük zərbə vurub. Bu yerdə illər öncə "Rizəspor" klubunun sabiq prezidentlərindən birinin qarşılaşma sonrası mətbuata açıqlamasında "Silahım olsaydı, hakimi ayağından vurardım" cümləsi yada düşür. Ona həmin dönmədə nə itciman qnaq oldu, nə də hüquqi qiymət verildi. Məhz belə məsuliyyətsiz və ekstremist çağırışlardan sonra bu cür hadisənin baş verəcəyi gözlənilən idi.

Elçin CƏFƏROV, "Azərbaycan"

Makronun daha bir uğursuzluğu

Fransa parlamenti miqrasiya qaydalarını sərtləşdirən qanun layihəsini rədd edib

Fransa parlamentariləri miqrasiya qaydalarını sərtləşdirməyi və qeyri-qanuni miqrantların deportasiyasını nəzərdə tutan qanun layihəsini rədd ediblər.

Milli Assambleyanın deputatları ekologiya fraksiyasının qanun layihəsini rədd etməsi ilə bağlı irəli sürdüyü petisiyanı dəstəkləyiblər. Respublikaçılar, solçular, eləcə də Marin Le Penin ifrat sağçı fraksiyası lazımı səs çoxluğunu (265-ə qarşı 270) toplayaraq onu təsdiqləyiblər.

Ölkənin daxili işlər naziri Cerald Darmanenin müəllifi olduğu bu qanun layihəsinin rədd edilməsi hökumət və prezident Emmanuel Makron üçün ciddi siyasi məğlubiyyət kimi qiymətləndirilir. Qanun layihəsinin ilkin variantında miqrantların inteqrasiyasını təşviq etmək, eləcə də Fransaya qeyri-qanuni yolla gələn in-

sanların deportasiyasını sərtləşdirmək nəzərdə tutulurdu. Həmçinin işçi çatışmazlığı olan ərazilərdə öcnələrini leqallaşdırılmasının sürətləndirilməsi planlaşdırılırdı.

Lakin sonradan Makron tərəfdarlarının çoxluğa malik olmadığı Senat sənədin öksər müddəalarını sərtləşdirib. Məsələn, Fransa vətəndaşlığını almaq üçün tələb olunan ölkədə yaşama müddətinin beş ildən on ilədək artırılması təklif edilib. Fransa mətbuatı bunu Makron hökuməti üçün böyük uğursuzluq kimi şərh edib.

Solçu "Yeniilməyən Fransa" Partiyasının yaradıcısı Jan-Lük Melançon dediyinə görə, bu, Darmanen üçün yolun sonu deməkdir.

Milli Birlik Partiyasının sədri (RN) Marin Le Pen isə qanun layihəsinin rədd edilməsini Darmanenin son dərəcə böyünlənməsi anlamına gəldiyini söyləyib. Onun fikrincə, RN, xüsusən də işçi çatışmazlığı olan sektorlarda miqrantların leqallaşdırılmasını nəzərdə tutan qanun layihəsinin maddəsinə görə, fransızları miqrant axınından xilas edib.

Darmanenin yaxınlarının dediyinə görə, Fransa presi-

denti Emmanuel Makron qanun layihəsinin "gələcəyini müzakirə etmək" üçün bazar ertəsi onu Yelisey sarayına çağırıb.

Darmanenin sözlərinə görə, bu, Fransa hökumətinin imiqrasiya məsələləri ilə bağlı indiyə qədər təqdim etdiyi "ən sort" qanun layihəsidir. Nazir Fransadan deportasiya olunmalı qeyri-qanuni miqrantların ölkəni həqiqətən tərk etmələrini təmin etmək üçün onların adlarını xəritədə olanların siyahısına əlavə ediləcəyini bildirib.

Qeyd edək ki, Fransada 5,1 milyona yaxın xarici vətəndaş yaşayır, bu da ölkə əhalisinin 7,6 faizini təşkil edir. Bundan əlavə, Beşinci respublikada yarım milyondan çox qaçqın və 700 minə yaxın qeyri-leqal miqrant var.

Rizvan HİLALOĞLU, "Azərbaycan"

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	
Baş redaktor müavini	- 538-86-86,	va informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
	434-63-30, 539-72-39	Humanitar siyasət şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl katib müavini	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" nəşriyyatı, IV mərtəbə

contact@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəhsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 5270
Sifariş 3268

Qiyməti 40 qəpik